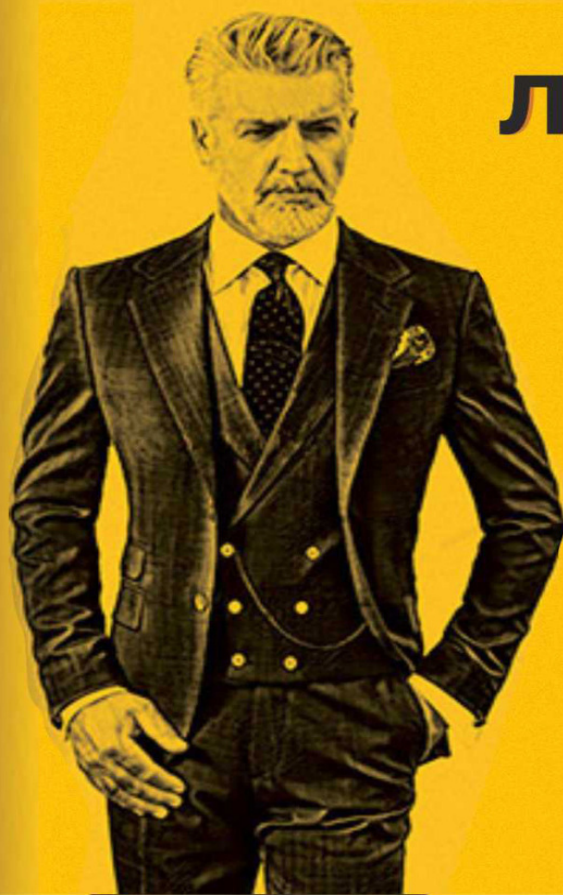

ДЖЕФФРІ АРЧЕР

**В світі продано
більше
300 мільйонів книг
Джеффрі Арчера**

ЛЮДИНОЮ ВІН БУВ

ХРОНІКИ КЛІФТОНА

CF FOLIO

Джеффрі Арчер Людиною він був

This was a man Copyright © 2016 by Jeffrey Archer

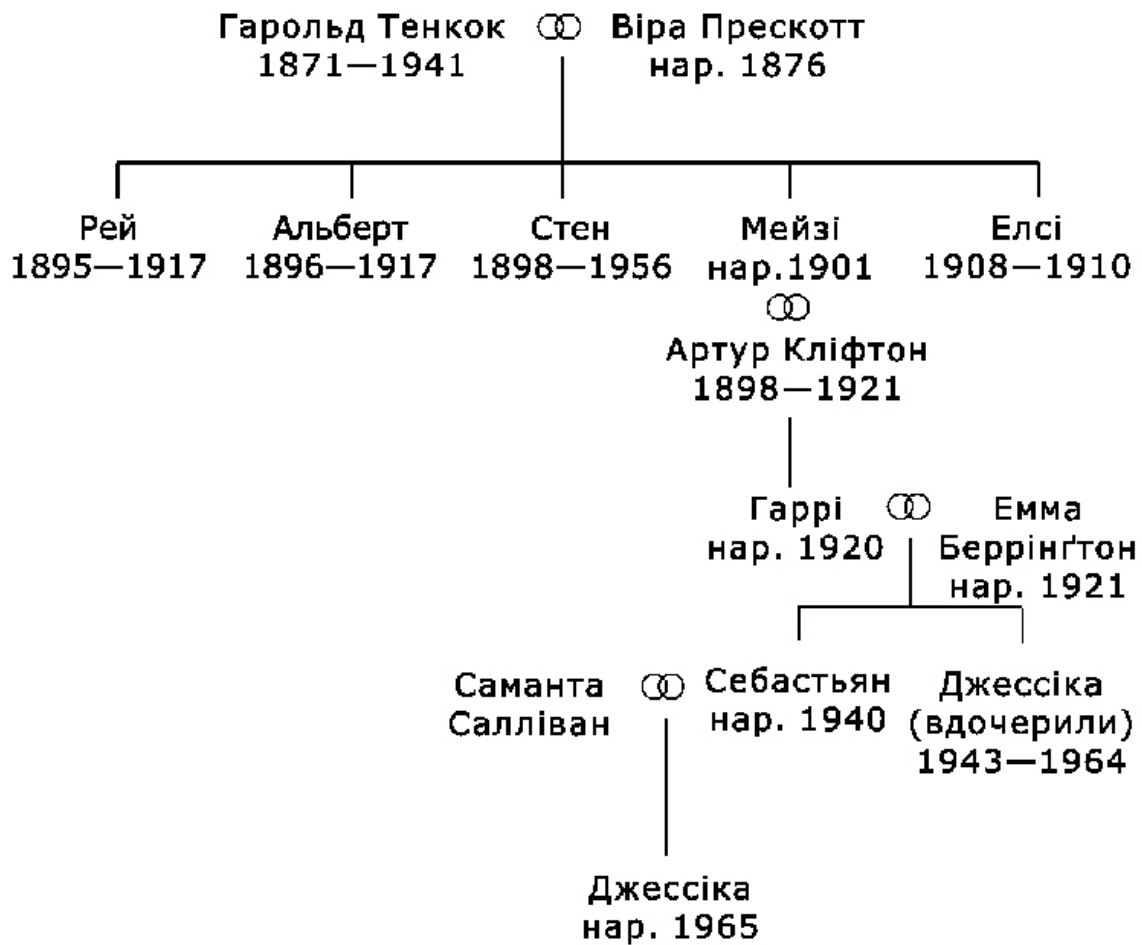
© Є. М. Тарнавський, переклад українською, 2021

© М. С. Мендор, художнє оформлення, 2021

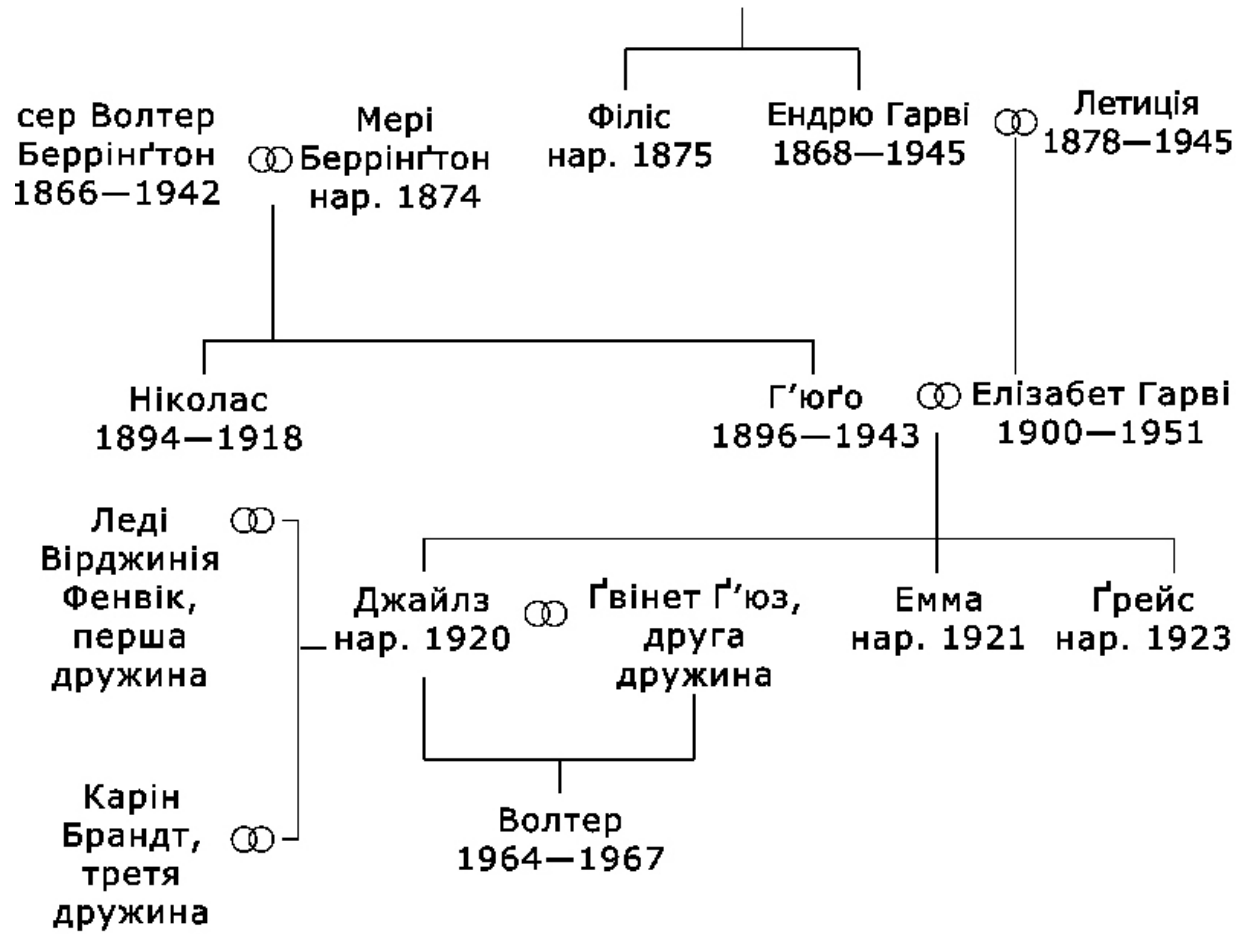
© Видавництво «Фоліо», марка серії, 2019

* * *

КЛІФТОНИ

БЕРРІНГТОНИ

Моїй першій онучці

Цим людям я дуже вдячний за їхні безцінні поради та допомогу:

Саймону Бейнбриджу, серу Віну Бішоффу,

серу Віктору Бленку, доктору Гаррі Бранджесу,

професорові Сьюзен Колінз, Ейлін Купер,

вельмишановному лорду Флаверу,

члену Таємної ради, превелебному Кенону Майклу Гемплу,

професору Роджеру Кірбі, Елісон Прайс, Кетрін Річардс,

Мері Робертс, Сьюзен Вотт, Пітеру Воттсу і Девіду Відену

Пролог 1978

Емма завжди приглядалася уважніше до кожного корабля, що вивішував канадський прапор на своїй кормі. Потім вона перевіряла назву на корпусі, перш ніж ритм її серця міг нормалізуватися.

Коли вона зробила це знову, серце забилося майже вдвічі частіше, а ноги в неї майже підігнулися. Вона ще раз перевірила: цієї назви не забуде ніколи. Жінка стояла й спостерігала за двома маленькими буксирами, що ковзали лиманом, чорний дим валив із їхніх рур, коли вони тягнули старий іржавий вантажний корабель до кінцевого пункту призначення.

Вона змінила керунок, але на шляху до утилізації не могла не замислитися про можливі наслідки спроби з'ясувати правду після всіх цих років. Мабуть, було б розумніше просто повернутися до свого кабінету, а не ворушити минуле... далеке минуле.

Але Емма не повернулася назад і, дійшовши до дворища, покрокувала прямо до кабінету головного бригадира, ніби вона просто проводила свій звичний ранковий обхід. Зайшла у залізничний вагончик і з полегшенням виявила, що Френка там немає, лише секретарка мордувала друкарську машинку. Та зупинилася, побачивши голову правління:

– Боюся, пана Гібсона зараз немає, пані Кліфтон. Піти пошукати його?

– Ні, в цьому немає потреби, – заспокоїла її Емма.

Вона поглянула на велику таблицю бронювань на стіні – лише для того, щоб підтвердити свої найгірші страхи. Корабель «Кленовий листок» запланований на утилізацію, роботи мають розпочатися у вівторок цього тижня. Принаймні це давало їй трохи часу, щоб вирішити, попередити Гаррі чи, як Нельсон, заплющити очі. Але якщо Гаррі дізнається, що «Кленовий листок» відправили на кладовище

для кораблів, і запитає, чи знала вона про це, дружина не зможе йому збрехати.

– Я впевнений, що пан Гібсон повернеться за кілька хвилин, пані Кліфтон.

– Не хвилюйтесь, це неважливо. Але попросіть його зайти до мене, коли він наступного разу проходитиме повз мій кабінет.

– Чи можу я йому сказати, про що йдеться?

– Він знатиме.

* * *

Карін дивилася на сільську місцевість, що проносилася за вікном, поки потяг продовжував шлях до Труро. Але її думки перебували зовсім в іншому місці, коли вона намагалася змиритися зі смертю баронеси.

Вона не була на зв'язку із Синтією Форбс-Ватсон уже кілька місяців, і МІ-6 не робила жодної спроби замінити Карін керівника. Чи вони втратили до неї інтерес? Синтія не давала їй нічого важливого для передавання Пенгеллі вже деякий час, і їхні зустрічі у чайній кімнаті ставали дедалі рідшими.

Пенгеллі натякнув, що незабаром очікує повернення до Москви. Вона ніяк не могла дочекатися. Карін остогидло дурити Джайлза, єдиного чоловіка, якого вона будь-коли кохала, і їй набридло їздити до Корнуолла під приводом відвідин батька. Пенгеллі був їй не батьком, а вітчимом. Вона його ненавиділа. І молилася, щоб її мати не вийшла за нього заміж. Але коли її мати стала пані Пенгеллі, Карін швидко збагнула, що може використати дрібного партійного чиновника, щоб утекти від режиму, який вона зневажала навіть більше, ніж зневажала його самого, якщо це взагалі було можливо. А потім вона зустріла Джайлза Беррінгтона, котрий реалізував її мрії, покохавши її.

Карін ненавиділа себе за те, що не могла повідомити Джайлзу справжню причину, чому вона так часто пила чай у Палаті лордів із баронесою. Тепер, коли Синтія померла, їй більше не доведеться брехати. Але коли Джайлз дізнається правду, чи повірить, що вона рятувалася від тиранії Східного Берліна лише тому, що хотіла бути з ним? Чи брехала вона колись так часто?

Коли потяг заїхав до Труро, вона молилася, щоб це було востаннє.

* * *

– Скільки років ви працюєте в компанії, Френку? – поцікавилася Емма.

– Майже сорок, мем. Служив вашому батькові, а до нього – дідусеві.

– Отже, ви чули історію про «Кленовий листок»?

– Це було до мене, мем, але у нас усі знайомі з цією історією, хоча мало хто про неї коли-небудь згадує.

– Зробіть мені послугу, Френку. Чи не могли б ви зібрати невеличкий гурт чоловіків, яким можна довіряти?

– У мене є двоє рідних і ще двоюрідний брат, які не працювали ні на кого іншого, окрім Беррінгтонів.

– Їм доведеться прийти в неділю, коли підприємство не працюватиме. Я оплачу їм подвійний тариф готівкою, а за дванадцять місяців вони отримають заохочувальний бонус на таку ж суму, але лише якщо вони не виявлять там нічого надзвичайного того дня.

– Дуже щедро, мем, – визнав Френк, торкаючись козирка кашкета.

– Коли вони зможуть розпочати?

– Наступної неділі по обіді. Буде зачинено до вівторка, у понеділок – свято, вихідні.

– Ви второпали, якщо не запитуєте, чого саме я хочу, аби ви зробили?

– Я все розумію, мем. Але якщо ми знайдемо те, що ви шукаєте у подвійному дні, що тоді?

– Я прошу лише поховати останки Артура Кліфтона за християнським звичаєм.

– А якщо ми нічого не знайдемо?

– Тоді це буде таємниця, яку ми п'ятеро заберемо до могили.

* * *

Вітчим Карін відчинив вхідні двері й зустрів її незвично теплою посмішкою.

– У мене є кілька хороших новин, якими хочу поділитися, – сказав він, коли гостя зайшла до будинку. – Але це може й зачекати.

«Чи можливо, – подумала Карін, – щоб цей жах нарешті закінчився?»

Потім вона помітила примірник газети «Таймс», що лежав на кухонному столику, розгорнутий на сторінці некрологів. Жінка побачила знайому світлину баронеси Форбс-Ватсон і гадала, це проста випадковість чи він зумисне залишив її на видноті, аби спровокувати.

За кавою вони не обговорювали нічого суттєвого, але Карін навряд чи могла не помітити три валізи, що стояли біля дверей і, здавалося, віщували про неминучий від'їзд. Однак вона хвилювалася дедалі дужче, позаяк Пенґеллі залишався занадто безтурботним і привітним, як на свій характер. Усе дуже нагадувало старий армійський дембель.

– Нам час поговорити про серйозніші справи, – нарешті сказав він, приклавши палець до губ.

Вийшов у коридор і зняв важкого плаща з кілочка біля дверей. Карін подумала про те, щоб утекти, але якщо вона це зробить, а все, що він намірявся їй сказати, це лише те, що повертається до Москви,

її прикриття зійде нанівець. Він допоміг їй одягнути плаща й супроводжував надвір.

Карін здивувалася, коли чоловік міцно стиснув її руку і ледь не потягнув пустельною вулицею. Зазвичай це вона брала його під лікоть, щоб будь-хто з незнайомців міг припустити, що вони – батько та донька на прогулянці, але не сьогодні. Вона вирішила: якщо вони натраплять на когось, навіть на старого полковника, вона зупиниться й заговорить із ним, бо знала, що Пенґеллі не наважиться ризикувати, якщо там буде свідок.

Пенґеллі продовжив своє веселе базікання. Це було настільки нетипово, що Карін перелякалася ще дужче, її погляд насторожено кидався навсібіч, але, схоже, ніхто не хотів пройтися цього похмурого сірого дня.

Дійшовши до узлісся, Пенґеллі, як завжди, озирнувся, щоб перевірити, чи за ними ніхто не йде. Якби когось виявив, вони б повернулися до котеджу. Але не сьогодні.

Хоча була майже четверта година, вже починало сутеніти й щохвилини ставало все темніше. Чоловік іще міцніше схопив жінку за руку, коли вони зійшли з дороги та ступили на стежку, яка вела в ліс. Його голос змінювався відповідно до холодного нічного повітря.

– Знаю, що ти будеш рада почути, Карін, – він ніколи раніше не називав її Карін, – що мене підвищили і незабаром я поїду до Москви.

– Вітаю, товаришу. Ви заслужили.

Пенґеллі не послабив хватку.

– Тож це буде наша остання зустріч, – продовжив він.

Чи могла вона хоча б мріяти про це...

– Але маршал Кошевой довірив мені одне останнє завдання.

Пенґеллі не пояснив, яке саме, ніби хотів, щоб вона не поспішала, міркуючи про це. Коли вони зайшли глибше в ліс, стало так темно, що Карін заледве бачила щось перед собою. Однак Пенґеллі, здавалося, достеменно знав, куди треба йти, ніби кожен крок був відрепетируваний раніше.

– Начальник контррозвідки, – сказав він спокійно, – нарешті розкрив зрадника в наших рядах, того, хто роками зраджує нашу батьківщину. Мене обрали для здійснення вироку.

Його міцна хватка нарешті ослабла, і він відпустив жінку. Першою думкою Карін було тікати, але вбивця влучно вибрав це місце. Скупчення дерев за нею, праворуч закинута копальня олова, ліворуч вузька стежка, що заледве проглядалася в темряві, і Пенгеллі, який височів над нею і не міг виглядати іще спокійнішим чи чуйнішим.

Він повільно дістав пістолет із кишені плаща й грізно тримав у руці. Чи сподівався він, що вона кинеється навтьоки, тому для її вбивства знадобиться більше однієї кулі? Але вона лишилася стояти на місці.

– Ти зрадниця, – сказав Пенгеллі, – котра завдала нашій справі більшої шкоди, ніж будь-який агент у минулому. Тож ти маєш загинути смертю зрадника.

Він кинув погляд у напрямку штольні:

– Я повернуся до Москви задовго до того, як виявлять твоє тіло, якщо взагалі коли-небудь виявлять.

Він повільно підіймав пістолет, доки цівка не зрівнялася з очима Карін. Остання її думка перед тим, як кат натиснув на курок, була про Джайлза.

Звук пострілу пролунав у лісі, і згряя шпаків злетіла високо в небо, коли її тіло як підкошене впало на землю.

Гаррі й Емма Кліфтон

1978–1979

1

Номер Шість натиснув на курок. Куля вилетіла зі швидкістю двісті дванадцять миль на годину, потрапила в ціль на кілька сантиметрів нижче від лівої ключиці й миттю вбила свою жертву.

Наступна куля застрягла в дереві, за кілька ярдів від того місця, де впали обидва тіла. За кілька хвилин п'ятеро бійців SAS продерлися крізь зарості повз кинуту копальню олова й оточили обидва тіла. Кожен із них виконував свої обов'язки без дискусій і запитань, ніби висококваліфіковані механіки на піт-стопі Формули-1.

Номер Один, лейтенант, який командував загоном, підняв пістолет Пенгеллі й поклав його в поліетиленовий пакет, а Номер П'ять, лікар, опустився на коліна біля жінки й намацав пульс: слабкий, але вона все ще була жива. Мабуть, знепритомніла при першому пострілі, саме тому людей перед розстрілом часто прив'язують до стовпа.

Номери Два і Три, обидва – капрали, делікатно переклали жінку на носі й понесли до галявини в лісі за кілька сотень ярдів звідти, де на них чекав гелікоптер, несучий гвинт якого продовжував обертатися. Як тільки носі закріпили всередині, Номер П'ять піднявся на борт, аби приєднатися до своєї пацієнтки. У той момент, коли він зафіксував ремінь безпеки, гелікоптер злетів. Медик іще раз перевірів пульс жінки – він був стабільним.

На землі Номер Чотири, сержант, чемпіон полку з боксу у важкій вазі, підняв друге тіло й перекинув його через плече, ніби це був лантух із картоплею. Сержант побіг у протилежний від своїх колег бік. Він достеменно знав, куди треба йти.

Миттю пізніше з'явився другий гелікоптер, який кружляв над головами військових, відкидаючи широкий промінь світла на зону бойових дій. Номери Два й Три швидко підхопили ноші й приєдналися до Номера Шостого, стрільця, який зліз із дерева і, повісивши карабін на плече, узявся шукати дві свої кулі.

Перша куля увійшла в землю за кілька метрів від того місця, де впав Пенґеллі. Номер Шість, який відстежив траєкторію польоту, знайшов її за лічені хвилини. Незважаючи на те, що кожен службовець підрозділу мав досвід у виявленні рикошетів або залишків пороху, пошуки другого набою зайняли трохи більше часу. Один із капралів, котрий брав участь у такій місії лише вдруге, підняв руку, щойно побачивши кулю. Він виколупав її з дерева своїм ножом і простягнув першому, який закинув її в інший поліетиленовий пакет; сувенір, який покладуть у приміщення, в якому зрештою не влаштовували дня відкритих дверей. Роботу виконано.

Четверо чоловіків побігли повз стару олов'яну копальню на галявину й опинилися там саме тоді, коли приземлявся другий гелікоптер. Лейтенант зачекав, поки його люди виберуться на борт, а потім зайняв місце біля пілота попереду й припнувся ремнем безпеки. Коли гелікоптер злетів, він поглянув на секундомір.

– Дев'ять хвилин, сорок три секунди. Непогано! – гукнув він під гуркіт обертового гвинта.

Ще раніше він запевнив свого командира, що операція буде не лише успішною, але й забере менше десяти хвилин. Військовий оглянув місцевість унизу, помітивши, що, окрім кількох відбитків ніг, які змиє перша ж дощова злива, не лишилося й сліду від того, що щойно там сталося. Якби хтось із місцевих жителів помітив два гелікоптери, що прямували урізнобіч, вони б навіть не задумалися над цим. Зрештою, до бази військово-повітряних сил у Бодміні^[1] було лише двадцять миль, а щоденні маневри стали частиною повсякденного життя місцевих жителів.

Однак один місцевий достеменно знав, що там відбувається. Полковник Генсон, кавалер ордена Воєнного хреста, зателефонував на базу в Бодміні вже за кілька хвилин, як тільки побачив, що Пенгеллі вийшов із котеджу, міцно тримаючи за руку свою доньку. Він набрав номер, на який йому доручили телефонувати, якщо вважатиме, що їй загрожує якась небезпека. Він навіть не уявляв, хто перебуває на іншому кінці дроту, промовив лише одне слово «Пустирник», і лінія замовкла. Через сорок вісім секунд у повітря здійнялася пара гелікоптерів.

* * *

Командир підійшов до вікна й спостерігав, як два гелікоптери «Пума» пролетіли над його кабінетом і попрямували на південь. Він міряв кроками кімнату, час від часу зиркаючи на годинник. Людина дії, він народився не для того, щоб залишатися простим глядачем, хоча й неохоче визнавав, що у тридцять дев'ять років уже був занадто старий для таємних операцій. «І служать також ті, які стоять в чеканні»^[2].

Коли ж нарешті минуло десять хвилин, він повернувся до вікна, але довелося чекати ще три хвилини, перш ніж він помітив гелікоптер, що спускався крізь хмари. Він зачекав іще кілька секунд, перш ніж дозволити собі розтиснути пальці, бо якби не з'явився другий гелікоптер, це означало б, що операція провалилася. Вказівки з Лондона не могли бути ще чіткішими. Якби жінка була мертва, її тіло мали перевезти до Труро й помістити у приватний шпиталь, де третя команда вже отримала свої вказівки. Якби вона вижила, її слід було відправити до Лондона, де нею заопікується четверта команда. Командир не знав, яке вони отримали завдання, і навіть уявлення не мав, хто ця жінка; у нього не було повноважень, щоб отримати таку інформацію.

Коли гелікоптер приземлився, командир усе ще залишався на місці. Двері відчинилися, звідти вистрибнув лейтенант, зігнувшись навпіл, коли ще обертався несучий гвинт. Він пробіг кілька ярдів, перш ніж випростатися, а коли побачив полковника, який стояв біля вікна, показав йому великі пальці. Командир зітхнув із полегшенням, повернувся до свого столу й зателефонував за номером, вказаним у нотатнику. Це був другий і останній раз, коли він розмовляв із секретарем Кабінету

Міністрів.

- Полковник Доус, сер.
- Доброго вечора, полковнику, – відгукнувся сер Алан.
- Операцію «Пустирник» завершено успішно, сер. «Пума-один» повернулася на базу. «Пума-два» – на шляху додому.

* * *

- Спасибі, – подякував сер Алан і поклав слухавку.

Не можна було втрачати жодної хвилини. Його наступний відвідувач міг з'явитися будь-якої хвилини. Ніби наврочив, бо двері відчинилися і його секретарка оголосила:

- Лорд Беррінгтон.
- Джайлзе, – сказав сер Алан, підводячись з-за столу і тиснувши руку своєму гостю. – Чи можу запропонувати вам чаю або кави?
- Ні, дякую, – відмовився Джайлз, його цікавило лише одне: з'ясувати, чому секретар Кабінету Міністрів так терміново хотів його бачити.
- Даруйте, що витягнув вас із зали засідань, – продовжив сер Алан, – але мені необхідно обговорити з вами одну приватну справу, згідно із засадами Таємної ради.

Джайлз не чув цих слів із часу, коли працював у Кабінеті Міністрів, але йому не варто було нагадувати, що все, про що вони із сером

Аланом мали намір розмовляти, не можна буде повторити нікому, хіба що іншій особі, котра також входить до Таємної ради.

Джайлз ствердно кивнув, а сер Алан промовив:

– Дозвольте почати з того, що ваша дружина Карін – не донька Пенгеллі.

* * *

Дзенькнула розбита шибка, і за мить усі шестеро вже були всередині. Вони не знали, що саме треба шукати, але коли побачили це, вже не мали сумнівів. Майор, який вів другий загін, котрий називали сміттярами, не мав секундоміра, бо не поспішав. Його людей навчили не квапитися, натомість переконатися, що нічого не пропустили. Адже другого шансу їм не випаде.

На відміну від своїх колег із першого загону, вони були одягнені в спортивні костюми й тримали в руках великі чорні пластикові пакети для сміття. Але був один виняток – Номер Чотири – та він не був постійним членом їхнього підрозділу. Всі фіранки зашлюпили і, лише тоді увімкнувши світло, почали пошуки. Чоловіки прискіпливо оглядали кожну кімнату, швидко, методично, не залишаючи нічого на волю випадку. За дві години вони наповнили вісім поліетиленових пакетів. Тіло, яке Номер Чотири поклав на килим у вітальні, проігнорували, хоча один із них й обшукав його кишені.

Наприкінці оглянули три валізи, що лишилися стояти біля дверей у коридорі, – справжній скарб. Їх зацікавила лише одна з них, вона містила більше інформації, ніж усі інші разом: щоденники, імена, номери телефонів, адреси й конфіденційні дані, які Пенгеллі, без сумніву, мав намір відвезти до Москви.

Потім загін витратив іще годину на повторну перевірку, але нічого цікавого не знайшли, це були професіонали, навчені правильно робити все з першого разу. Як тільки командир переконався, що нічого нового вже знайти не зможуть, шестеро чоловіків вибралися

через задні двері й розділилися, повернувшись окремими зумовленими маршрутами назад на базу, на місці лишився тільки Номер Чотири. Але він був не сміттярем, а руйнівником.

Коли сержант почув, як зачинилися задні двері, він запалив цигарку й кілька разів затягнувся, перш ніж кинути недопалок на килим поруч із тілом. Потім скропив це місце гасом зі своєї запальнички, й за кілька хвилин спалахнуло синє полум'я, від якого загорівся килим. Він знав, що вогонь швидко пошириться невеликим дерев'яним котеджем, але йому варто було знати напевне, тому він залишався доти, доки не закашлявся від диму, тоді хутко вибрався з кімнати й подався до задніх дверей. Коли вибрався назовні, обернувся, аби переконатися, що вогонь захопив увесь котедж, а тоді побіг назад до бази. Він не став викликати пожежну команду.

Всі дванадцятьоро чоловіків повернулися до казарми в різний час і знову стали єдиною командою, коли пізніше того ж вечора зібрались у барі, щоб випити. Полковник приєднався до них.

* * *

Секретар Кабінету Міністрів стояв біля вікна у своєму кабінеті на першому поверсі й чекав, спостерігаючи, як Джайлз Беррінгтон покидає будинок № 10 і цілеспрямовано прямує уздовж Давнінг-стрит до Вайтхолу. Відтак повернувся за свій стіл, сів і ретельно продумав свій наступний дзвінок, як і те, що доведеться розкрити.

Коли задзеленчав телефон, Гаррі Кліфтон був на кухні. Він підняв слухавку і почув слова:

– Це Давнінг-стрит, десять, зачекайте, будь ласка, – він припустив, що це прем'єр-міністр телефонує Еммі. Ніяк не міг згадати, вона зараз у лікарні чи проводить зустріч у Беррінгтон-хаусі.

– Доброго ранку, пане Кліфтон, це Алан Редмейн. Вам зручно розмовляти?

Гаррі мало не засміявся вголос. Боровся зі спокусою сказати: «Ні, сер Алан, незручно: я зараз на кухні, готую собі горнятко чаю і не можу визначитися, покласти одну чи дві грудочки цукру, тож, можливо, ви можете зателефонувати пізніше?» Натомість вимкнув чайник.

– Звісно, сер Алан, чим я можу допомогти?

– Я хотів, щоб ви дізналися першим, що Джон Пенґеллі вже не проблема, і хоча вас тримали у невіданні, маєте знати, що ваші побоювання щодо Карін Брандт були необґрунтованими, хоча й зрозумілими. Пенґеллі не був її батьком, й упродовж останніх п'яти років вона була одним із наших найдовіреніших оперативників. Тепер, коли Пенґеллі не становить проблеми, вона отримає оплачувану відпустку, і ми не плануємо залучати її до роботи в майбутньому.

Гаррі вирішив, що «вже не проблема» означає «Пенґеллі ліквідували», і хоча лишалося іще кілька запитань, які він хотів би поставити секретареві Кабінету Міністрів, однак утримав їх при собі. Він знав, що той, хто зберігає таємниці навіть від прем'єр-міністра, навряд чи на них відповість.

– Дякую, сер Алан. Чи є іще щось, що я маю знати?

– Авжеж, ваш шваґер також щойно дізнався правду про свою дружину, але лорд Беррінгтон не знає, що це ви першим привели нас до Пенґеллі. Чесно кажучи, я волів би, щоб він так і не дізнався про це.

– Але що мені казати, якщо він коли-небудь зачепить цю тему?

– Не варто нічого казати. Зрештою, у нього немає підстав підозрювати, що це ви натрапили на ім'я Пенґеллі, коли були в Москві на книжковій конференції, а я, звісно, йому цього не сказав.

– Дякую, сер Алан. Приємно, що ви повідомили мені про це.

– Дрібниці. І, до речі, пане Кліфтон, вітаю. Ви заслужили.

* * *

Коли Джайлз покинув будівлю № 10, він швидко повернувся до свого будинку на Сміт-сквер. Йому полегшало, що у Маркгема вихідний, тож після того як він відчинив вхідні двері, негайно піднявся нагору до спальні. Увімкнув світильник біля ліжка, засунув фіранки і відкинув верхнє простирадло. Хоча лише минула шоста година, на Сміт-сквер уже палали вуличні ліхтарі.

Він пройшов тільки половину сходів, коли почув дзвінок. Кинувся відчиняти двері й виявив на порозі якогось молодика. За ним чорнів фургон без розпізнавальних знаків, задні дверцята були відчинені. Чоловік простягнув руку:

– Я доктор Віден. Гадаю, ви нас чекаєте?

– Авжеж, – зронив Джайлз, коли двоє чоловіків вистрибнули із задньої частини фургона й обережно витягли ноші.

– Ходіть за мною, – запросив Джайлз і повів прибульців нагору до спальні.

Двійко санітарів підняли непритомну жінку з нош і переклали її на ліжку. Джайлз накинув ковдру на дружину, а відвідувачі вийшли, не промовивши жодного слова.

Лікар перевірів її пульс.

– Я дав їй заспокійливе, тож вона спатиме іще кілька годин. Прокинувшись, цілком може спершу уявити, що все, що сталося, було жаским сном, але, виявивши, що перебуває у знайомому оточенні, хутко очуняє й згадає, що з нею сталося. Вона обов'язково здивується, скільки ви про неї знаєте, тож у вас є ще трохи часу обміркувати, що їй казати.

– Я вже це зробив, – сказав Джайлз, супроводивши доктора Відена вниз і відчинивши вхідні двері.

Чоловіки вдруge потиснули один одному руки, після чого медик не озираючись сів на переднє сидіння чорного фургона. Автомобіль

повільно об'їхав Сміт-сквер, потім повернув праворуч і влився в інтенсивний вечірній рух.

Щойно фургон зник із поля зору, Джайлз зачинив двері й побіг назад нагору. Він підтягнув крісло і сів біля поснулої дружини.

* * *

Мабуть, Джайлз задрімав, бо коли розплющив очі, побачив, що Карін сидить у ліжку й дивиться на нього. Він моргнув, посміхнувся й пригорнув дружину.

– Все закінчилося, кохана. Тепер ти в безпеці, – пообіцяв він.

– Я думала, якщо ти коли-небудь дізнаєшся, то ніколи мені не пробачиш, – промовила вона, міцно притиснувшись до чоловіка.

– Нема чого пробачати. Треба забути про минуле й зосередитися на майбутньому.

– Але важливо, щоб я все тобі розповіла, – сказала Карін. – Більше жодних таємниць.

– Алан Редмейн уже про все мене поінформував, – заперечив Джайлз, намагаючись заспокоїти дружину.

– Не про все, – сказала Карін, відпускаючи його. – Навіть він знає не все, а я не можу продовжувати брехати.

Джайлз стурбовано поглянув на неї.

– Правда в тому, що я використала тебе, щоб чкурнути з Німеччини. Так, ти мені сподобався, але коли я щасливо опинилася в Англії, то мала намір драпонутися як від тебе, так і від Пенгеллі, щоб розпочати нове життя. І я б це зробила, якби не закохалася в тебе.

Джайлз узяв дружину за руку.

– Але щоб утримати тебе, мені довелося зробити все, щоб Пенгеллі і далі вірив, що я працюю на нього. На допомогу мені прийшла Синтія Форбс-Ватсон.

– Я також закохався, – видихнув Джайлз. – Але я закохався в тебе після тієї ночі, яку ми провели разом у Берліні. І не моя провина, що тобі знадобилося трохи більше часу, аби збагнути, як тобі пощастило.

Карін вибухнула сміхом й обійняла чоловіка. Коли вона його відпустила, Джайлз запропонував:

– Піду і наллю тобі горнятко чаю.

«Тільки британці на таке здатні», – подумала Карін.

2

– О котрій годині нас хоче бачити Її величність? – поцікавилася Емма з посмішкою, не бажаючи зізнаватися, наскільки пишається цим запрошенням і з яким нетерпінням чекає цієї події. На відміну від засідання ради директорів, на якому вона головуватиме пізніше цього тижня і яке ніяк не могла викинути зі своїх думок.

– Десь між десятою й одинадцятою, – поінформував Гаррі, перевіряючи своє запрошення.

– Ти не забув забронювати автівку?

– Зробив це вчора пополудні. І підтвердив замовлення сьогодні вранці, – додав він, коли пролунав дзвінок у вхідні двері.

– Це, мабуть, Себ, – припустила Емма й зиркнула на годинник. – Навіть він прийшов вчасно.

– Не думаю, щоб він міг би запізнитися для такої нагоди, – зауважила Карін.

Джайлз підвівся з-за обіднього столу, коли Маркгем відчинив двері й відступив убік, аби дозволити Джессіці, Себу та вагітній Саманті зайти в дім.

– Ви вже снідали? – запитав Джайлз, цілуючи Саманту в щічку.

– Авжеж, дякуємо, – відповів Себастьян, натомість Джессіка вмостилася за столом і змастила шматочок тосту мармулядою.

– Вочевидь, не всі, – посміхнувся онучці Гаррі.

– Скільки часу ще в мене є? – поцікавилася Джессіка з набитим ротом.

– Не більше п'яти хвилин, – твердо промовила Емма. – Не хочу приїхати до палацу пізніше десятої тридцять, юна леді.

Джессіка намастила ще один тост.

– Джайлзе, – сказала Емма, звернувшись до брата, – було дуже мило, що ви влаштували нас на ніч, і мені лишень шкода, що ви не можете приєднатися до нас.

– За правилами, лише найближча сім'я, – пояснив

Джайлз, – і це цілком справедливо, інакше б їм знадобився футбольний стадіон, аби розмістити всіх охочих узяти участь у церемонії.

У вхідні двері тихо постукали.

– Це, либонь, наш водій, – припустила Емма.

Вона ще раз поправила шовкову краватку Гаррі, змахнула сиву волосинку з його костюма, перш ніж сказати:

– Йди за мною.

– Голова правління завжди такою лишається, – прошепотів Джайлз, проводжаючи свого шваґра до вхідних дверей.

Себ із Самантою подалися за ними, Джессіка ішла в кінці процесії, доїдаючи третій тост.

Коли Емма вийшла на Сміт-сквер, водій відчинив задні дверцята чорного лімузина. Вона завела свою зграю в автівку, перш ніж приєднатися до Гаррі та Джессіки на задньому сидінні. Саманта та Себ сіли на відкидних сидіннях навпроти них.

– Нервуєш, дідусю? – запитала Джессіка, коли лімузин рушив і влився в ранковий рух.

– Ні, – заперечив Гаррі. – Якщо ти не плануєш державний переворот.

– Не підкидай їй ідей, – втрутився Себастьян, коли вони проминули Палату громад і виїхали на Парламент-сквер.

Навіть Джессіка замовкла, коли автівка проїхала під Адміралтейською аркою до Букінґемського палацу. Водій їхав

повільно по Пел-Мелл, об'їхав статую королеви Вікторії і зупинився біля воріт палацу. Він опустив скло й повідомив молодому гвардійському офіцеру:

– Пан Гаррі Кліфтон із родиною.

Лейтенант посміхнувся й позначив прізвище у своєму планшеті.

– Їдьте під аркою ліворуч, хтось із моїх колег покаже, де зупинитися.

Водій слідував його вказівкам і виїхав на велике подвір'я, де вже стояли ряди машин.

– Будь ласка, припаркуйтеся біля синього «форда» он там, – указав рукою інший офіцер. – А тоді можете йти до палацу.

Коли Гаррі вибрався з автівки, Емма ще раз пильно його оглянула.

– Знаю, що ти не повіриш, – прошепотіла вона, – але в тебе ширінька не застібнута.

Гаррі страшенно зашарівся, враз застібнув блискавку, і вони пішли до сходів палацу. Двоє лакеїв у лівреях золотаво-червоного кольору королівського дому виструнчилися внизу широких сходів, вкритих червоною килимовою доріжкою. Гаррі з Еммою почали повільно підніматися, намагаючись виглядати врочисто. Коли вони дійшли до вершини, їх зустріли іще двоє джентльменів із королівського дому. Гаррі помітив, що їхній ранг зростав щоразу, коли їх зупиняли.

– Гаррі Кліфтон, – назвався він іще до того, як його запитали.

– Доброго ранку, пане Кліфтон, – привітався старший із двох офіцерів. – Будьте ласкаві, ходімо за мною! А мій колега проведе вашу родину до Тронної зали.

– Удачі! – прошепотіла Емма, коли Гаррі ступив крок за офіцером.

Родина піднялася іншими, не такими широкими сходами, які вели у довгу галерею. Емма затамувала подих, коли входила до зали з високим склепінням та споглядала ряди тісно розвішених картин, які вона бачила лише в художніх альбомах. Тож звернулася до Саманти:

– Оскільки нас навряд чи запросять сюди вдруге, гадаю, Джессіка хотіла б дізнатися більше про королівську колекцію.

– Я також, – докинув Себастьян.

– Багато королев і королів Англії, – почала Саманта, – були поціновувачами мистецтва та колекціонерами, тож це лише крихітна добірка з королівської колекції, яка насправді належить не монарху, а нації. Можете помітити, що у центрі картинної галереї – британські художники початку дев'ятнадцятого століття. Чудовий краєвид Венеції Тернера висить навпроти вишуканого зображення Лінкольнського собору пензля його старого суперника, Констебла^[3]. Але, як бачите, у галереї домінує величезний портрет Карла II на коні, написаний Ван Дейком, який на той час був придворним художником.

Джессіка була у такому захваті, що майже забула, для чого вони прийшли. Коли ж нарешті гості дісталися до Тронної зали, Емма пошкодувала, що не прибула сюди раніше, оскільки перші десять рядів крісел уже були зайняті. Вона шпарко пройшлася центральним проходом, знайшла місце в кінці першого доступного ряду і чекала, поки до неї приєднається родина. Як тільки всі вони сіли, Джессіка взялася уважно вивчати приміщення.

Трохи більше трьохсот акуратних золотих крісел утворювали шістнадцять рядів, посередині їх розділяв широкий прохід. У передній частині зали одна сходишка, вкрита червоним килимом, вела до великого порожнього трону, який чекав свого законного власника. Нервова балаканина припинилася за шість хвилин до одинадцятої, коли високий елегантний добродій у врочистому одязі зайшов до зали, зупинився біля цієї сходишки й обернувся обличчям до зібрання.

– Доброго ранку, пані та панове, – почав він, – ласкаво просимо до Букінгемського палацу. Сьогоднішня церемонія розпочнеться за кілька хвилин. Хочу нагадати вам про заборону фотографувати, і, будь ласка, не виходьте до закінчення церемонії.

Він замовк і попрошкував так само обережно, як і зайшов.

Джессіка розкрила торбинку й дістала звідти маленький альбом й олівець.

– Він нічого не казав про малювання, бабусю, – виправдовувалася вона пошепки.

Коли настала одинадцята година, Її величність королева Єлизавета II увійшла в Тронну залу, й усі гості підвелися. Монархиня зупинилася на сходинці перед престолом, але нічого не казала. Кивок церемоніймейстера, і перший почесний гість увійшов із іншого боку зали. Упродовж наступної години чоловіки та жінки з усієї Великої Британії та країн Співдружності отримували почесні від своєї королеви, яка коротко бесідувала з кожним, перш ніж церемоніймейстер ще раз кивав головою й наступний достойник займав місце попередника.

Джессіка тримала олівець наготові, коли до зали увійшов її дідусь. Підійшовши до королеви, церемоніймейстер поставив перед Її величністю маленький ослінчик, а потім подав їй меч. Олівець Джессіки не зупинявся ні на мить, фіксуючи сцену, коли Гаррі опускається на коліно й схиляє голову. Королева легко торкнулася кінчиком меча його правого плеча, підняла його, а потім поклала на ліве плече й сказала:

– Підніміться, сер Гаррі.

* * *

– То що трапилося після того, як тебе відвели до Тауера? – не вгавала Джессіка, коли вони виїхали з палацу й поверталися вниз по Пел-Мелл, аби відвезти Гаррі до його улюбленого ресторану за кілька сотень ярдів звідти на святковий обід.

– Спершу нас усіх завели у передпокій, де церемоніймейстер познайомив нас із перебігом церемонії. Він був дуже ввічливий і порадив, коли зустрінемо королеву, легко вклонитися їй, – сказав Гаррі, демонструючи цей рух, – але не в пояс, як хлопчик-паж. Він

нам сказав, що треба потиснути королеві руку, звертатися до неї «Ваша величність» і чекати, поки вона сама розпочне розмову. За жодних обставин не можна ставити їй якісь запитання.

– Як нудно! – пхикнула Джессіка. – Адже є стільки запитань, які я хотіла б їй поставити.

– А коли ми відповідаємо на якесь запитання, яке вона може поставити, – правив далі Гаррі, не звертаючи уваги на свою онуку, – то маємо говорити їй «мадам», що римується з Амстердам. А коли аудієнція закінчиться, слід знову вклонитися.

– Легко! – зауважила Джессіка.

– А потім відійти убік.

– А що було б, якби ти не відійшов, – зацікавилася Джессіка, – і почав ставити їй запитання?

– Церемоніймейстер дуже ввічливо нас запевнив, що коли ми затримаємося, то нам накажуть відрубати голову.

Засміялися всі, окрім Джессіки.

– Я б відмовилася кланятися їй чи називати її величністю, – твердо промовила дівчинка.

– Її величність вельми терпляче ставиться до повстанців, – озвався Себастьян, намагаючись спрямувати бесіду в безпечніше русло, – і визнає, що тисяча сімсот сімдесят сьомого року американці позбулися контролю Корони.

– То про що вона казала? – запитала Емма.

– Вона мені сказала, що їй подобаються мої романи, і запитала, чи буде до цього Різдва іще один Вільям Ворвік. «Так, мадам, – відповів я, – але вам може не сподобатися моя наступна книга, позаяк я наміряюся вбити Вільяма».

– І що вона думає про цю ідею? – поцікавився Себастьян.

– Вона нагадала мені, що саме її прапрабабуся королева Вікторія сказала Льюїсу Керроллу після прочитання «Аліси в Дивокраї». Однак я її запевнив, що моя наступна книга не буде математичною загадкою Евкліда.

– І що вона відповіла? – наполягала Саманта.

- Вона посміхнулася, аби показати, що аудієнція закінчилася.
- Тож якщо ти закатрупиш Вільяма Ворвіка, якою буде тема твоєї наступної книги? – поцікавився Себастьян, коли автівка під'їхала до ресторану.
- Якось я пообіцяв твоїй бабусі, Себе, – відповів Гаррі, виходячи з автівки, – що спробую написати серйозну книжку, яка, за її словами, переживе всі моди на бестселери й витримає випробування часом. Я не молодшаю, тому, щойно закінчиться мій теперішній контракт, маю намір спробувати з'ясувати, чи здатен виправдати її очікування.
- Маєш якусь ідею, тему чи хоча б назву? – не вгавав Себ, коли вони заходили до «Ле Каприз».
- Так, так і ще раз так, – сказав Гаррі, – але це все, що готовий сказати тобі зараз.
- Але ти скажеш мені, чи не так, дідусю? – Джессіка закінчувала малювати портрет Гаррі, який стояв на коліні перед королевою, а меч торкався його правого плеча.
- Господи, допоможи! – вигукнув Гаррі, а інші члени родини засміялися й зааплодували. Він уже хотів відповісти на запитання онуки, коли з'явився метрдотель і врятував його:
- Ваш столик готовий, сер Гаррі.

3

- Ніколи, ніколи, ніколи! – заявила Емма. – Чи є потреба тобі нагадувати, що сер Джошуа заснував «Судноплавну компанію Беррінгтонів» 1839-го і першого ж року отримав прибуток у сумі...
- Тридцять три фунти, чотири шилінги і два пени, про що ти вперше сказала, коли мені було п'ять років, – закінчив Себастьян. – Однак правда полягає в тому, що хоча Беррінгтони й отримали прийнятні дивіденди для своїх акціонерів торік, нам стає дедалі складніше продовжувати конкурувати з такими великими хлопцями, як «Кунард» чи «Пі енд О».

– Цікаво, що сказав би твій дідусь про те, щоб Беррінгтони перейшли під контроль одного з найзапекліших їхніх суперників?

– Після всього, що мені сказали або я прочитав про цього великого чоловіка, – промовив Себ, споглядаючи на портрет сера Волтера, що висів на стіні за матір'ю, – він би розглянув усі варіанти і прийняв би найкращий для своїх акціонерів.

– Не хочу втручатися у вашу сімейну сварку, – озвався адмірал Саммерс, – але необхідно обміркувати, чи пропозиція «Кунарда» варта свічок.

– Це гарна пропозиція, – визнав Себастьян, – але я певен, що зможу змусити їх підвищити свою пропозицію щонайменше на десять відсотків, а може, й на п'ятнадцять, і це, відверто кажучи, найбільше, на що ми можемо сподіватися. Отже, все, що нам слід насправді вирішити, – хочемо ми прийняти їхню пропозицію всерйоз чи відхилити її?

– Тоді, можливо, варто прислухатися до думок наших колег-директорів, – зауважила Емма, оглядаючи стіл зали засідань.

– Звісно, ми всі можемо висловити свою думку, пані голово, – промовив Філіп Вебстер, секретар компанії, – щодо безперечно найважливішого рішення в історії компанії. Однак оскільки ваша родина залишається мажоритарними акціонерами, все одно вирішувати вам.

Інші директори кивнули на знак згоди, але це не заважало їм озвучувати свої думки упродовж наступних сорока хвилин, унаслідок чого Емма виявила, що вони розділилися приблизно порівну.

– Отже так, – сказала вона після того, як один-двоє директорів почали повторюватися, – Клайву як керівнику нашого відділу зв'язків із громадськістю пропоную підготувати дві заяви для преси, які має розглянути правління. Перша буде короткою і конкретною, не залишаючи «Кунарду» сумнівів у тому, що хоча нам і лестить їхня пропозиція, «Судноплавна компанія Беррінгтонів» є родинною справою і вона не продається.

Адмірал виглядав задоволеним, тоді як Себастьян залишився незворушним.

– А друга? – запитав Клайв Бінгем, нотуючи слова голови.

– Правління відкидає пропозицію «Кунарда» як насмішку, а щодо нас – усе залишиться, як і раніше.

– Це змусить їх повірити, що тебе можна зацікавити, якщо ціна буде відповідною, – попередив Себастьян.

– І що станеться тоді? – запитав адмірал.

– Завіса підніметься, і почнеться пантоміма, – пояснив Себ, – адже голова компанії «Кунард» буде добре знати, що леді впускає свою хустинку на підлогу в очікуванні, що залицяльник підійме її та розпочне давню процедуру упадання, яка може закінчитися пропозицією, від якої вона не зможе відмовитися.

– Скільки ж у нас є часу? – вигукнула Емма.

– У Сіті знатимуть, що ми проводимо засідання ради, щоб обговорити заявку на поглинання, й очікуватимуть відповіді на пропозицію «Кунарда» до кінця сьогоднішнього робочого дня. Ринок може впоратися майже з будь-чим – посухою, голодом, несподіваним результатом виборів, навіть переворотом, – але не з нерішучістю.

Емма відкрила торбинку, витягла звідти хустинку й впустила її на підлогу.

* * *

– Що ти думаєш про проповідь? – поцікавився Гаррі.

– Дуже цікава, – відгукнулася Емма. – Але превелебний Додсвелл завжди виголошує гарні проповіді, – додала вона, коли подружжя покинуло подвір'я церкви й повернулося назад до Садиби.

– Я б обговорив його погляди щодо невірного Томи, якби думав, що ти почула хоч одне слово.

– Вважаю, що його підхід захоплює, – запротестувала Емма.

– Ні, ти цього не знаєш. Адже він жодного разу не згадав про Тому-невірного, і я не продовжуватиму тебе бентежити, питаючи, що ж він насправді проповідував. Лише сподіваюся, що наш Господь зрозуміє твою стурбованість можливим захопленням твого підприємства.

Вони пройшли іще кілька ярдів мовчки, перш ніж Емма озвалася:

– Мене гризе не поглинання.

– А що? – здивувався Гаррі.

Емма взяла чоловіка під руку.

– Усе так погано? – стурбувався він.

– «Кленовий листок» повернувся до Бристоля й пришвартувався біля берега, – вона зробила паузу. – Його розпочнуть розбирати у вівторок.

Вони продовжували крокувати ще якийсь час, перш ніж Гаррі запитав:

– Що ти хочеш із цим зробити?

– Не думаю, що є з чого вибирати, якщо не збираємося провести решту свого життя у здогадах...

– І це може нарешті дати відповідь на запитання, яке докучало нам усе життя. Чому б не спробувати якомога обережніше з'ясувати, чи є щось у подвійному дні корабля.

– Роботи могли б розпочатися негайно, – зізналася Емма. – Але я не хотіла давати остаточного дозволу, поки не отримаю твого благословення.

* * *

Клайв Бінгем аж руки потирав, коли Емма попросила його приєднатися до ради директорів «Судноплавної компанії Беррінгтонів», і хоча зайняти місце свого батька було нелегко, він відчув, що компанія скористалася його досвідом у сфері зв'язків із громадськістю, чого йому, на жаль, раніше так не вистачало. Навіть

незважаючи на це, він не сумнівався, що подумав би сер Волтер Беррінгтон про піарщика, який приєднався до правління: вважав би його гендлярем, запрошеним на обід.

Клайв очолив власну рекламну компанію в Сіті з одинадцятьма співробітниками, які пережили кілька битв, пов'язаних із поглинанням у минулому. Але він зізнався Себові, що через це втратив сон.

– Чому? У поглинанні сімейної компанії немає нічого особливо незвичного. Останнім часом таке стається дуже часто.

– Згоден, – сказав Клайв, – але цього разу це особисте. Твоя мати не сумнівалася, коли запросила мене приєднатися до ради директорів після того, як мій батько подав у відставку, і, чесно кажучи, це не те саме, що розповідати діловій пресі про новий маршрут на Багами, чи про останню програму лояльності, або й навіть про будівництво третього лайнера. Якщо я помиляюся...

– Наразі твої брифінги були просто ідеальними й доскональними, – похвалив Себастьян, – й остання заявка «Кунарда» майже залагоджена. Ми це знаємо, і вони це знають, тож ти не міг би виконати роботу іще професійніше.

– Приємно, що ти так кажеш, Себе, але я почуваюся, як бігун на фінішній прямій. Бачу стрічку, але є ще одна перешкода.

– І ти її здолаєш майстерно.

Клайв якийсь час вагався, перш ніж озватися знову:

– Не впевнений, що твоя мати справді хоче цього поглинання.

– Ти цілком можеш мати рацію, – визнав Себастьян. – Однак для неї є компенсація, яку ти, можливо, не врахував.

– Що саме?

– Її все більше й більше поглинає робота в лікарні, а там, не забувай, працює значно більше людей і заклад має більший бюджет, ніж компанія Беррінгтонів. І що іще важливіше, ніхто не може взяти на себе ці обов'язки.

– Але як почуваються Джайлз і Ґрейс? Зрештою, вони ж мажоритарні акціонери.

– Вони віддали їй право остаточного рішення, мабуть, саме тому вона мене питала, що я думаю з цього приводу. А я не залишив їй жодних сумнівів у тому, що за своєю природою я банкір, а не логіст і радше став би головою «Фартингс-Кауфман», ніж компанії Беррінгтонів. Їй було нелегко, але вона врешті визнала, що я не зможу робити і те, й те. Якби у мене був молодший брат...

– Або сестра, – додав Клайв.

– Цить... інакше Джессіка може отримати нові ідеї.

– Їй же лише тринадцять.

– Не думаю, що це її турбує.

– Як їй ведеться у новій школі?

– Її вчителька з образотворчого мистецтва зізналася, що небагато часу мине, поки усім стане надто очевидно, що у третьому класі школи є художниця, набагато вправніша за неї.

* * *

Коли пізно ввечері у понеділок Емма повернулася з утилізації судна, вона вже знала, що має сказати Гаррі про те, що саме знайшов Френк Гібсон і його команда, коли розрізали подвійне дно «Кленового листка».

– Вийшло на яв те, чого ми завжди боялися, – сказала вона, сідаючи навпроти Гаррі. – І навіть гірше.

– Гірше? – повторив Гаррі.

Вона схилила голову:

– Артур видряпав повідомлення всередині подвійного дна.

Вона зробила паузу, бо не могла більше нічого вимовити.

– Не треба мені казати, – Гаррі узяв дружину за руку.

– Я мушу. Інакше доведеться продовжувати жити брехнею решту життя.

Минув ще якийсь час, поки вона зібралася з силами:

– Він написав: «Стен мав рацію. Сер Г'юґо знав, що я потрапив тут у пастку». Отже, мій батько вбив твого, – сказала вона і заридала.

Минув якийсь час, перш ніж Гаррі озвався:

– Цього ми ніколи не будемо певні, й, можливо, моя кохана, краще, щоб і не були...

– Я більше не хочу знати. Але бідолаха заслуговує принаймні християнського похорону. Твоя мати не очікувала б меншого.

– Я перебалакаю тихцем із вікарієм.

– Хто іще має бути присутнім?

– Лише ми двоє, – без вагань сказав Гаррі. – Не буде жодної користі, якщо змусимо пережити Себа та Джессі біль, від якого нам довелося страждати стільки років. І треба молитися, щоб ця справа закінчилася якнайшвидше.

Емма поглянула на чоловіка:

– Ти явно не чув про кембриджських учених, котрі працюють над чимось таким, що називається ДНК.

* * *

«Ми майже прийняли рішення», – заявив речник «Судноплавної компанії Беррінгтонів».

– От халепа, – видихнув Клайв, прочитавши заголовок «Файненшел таймс». – Як я міг бути таким дурним?

– Припини себе картати, – сказав Себ. – Правда в тому, що ми вже майже готові.

– Ми обоє це знаємо, – визнав Клайв. – Але для цього не потрібен «Кунард», щоб про це дізналися інші.

– Вони все знали, – заявив Себастьян, – задовго до того, як побачили цей заголовок. Чесно кажучи, нам би пощастило видіти більше, ніж іще один відсоток від цієї угоди. Підозрюю, що вони вже досягли своєї стелі.

– Тим не менш, – пручався Клайв, – твоя мати напевно не буде задоволена, і хто зможе її звинуватити?

– Вона припустить, що все це частина фінальної гри, і я не буду тим, хто її дезінформує.

– Дякую за підтримку, Себе. Я це ціную.

– Це не більше, ніж ти дав мені, коли Слоун призначив себе головою «Фартинґса», а потім звільнив мене наступного ж дня. Ти забув, що «Кауфман» був єдиним банком, який запропонував мені роботу? І в будь-якому разі моя мати могла б навіть бути задоволена цим заголовком.

– Що ти маєш на увазі?

– Я досі не впевнений, що вона хоче, аби це поглинання виявилось успішним.

* * *

– Це зашкодить поглинанню? – запитала Емма після того, як прочитала статтю.

– Схоже, нам доведеться пожертвувати одним пунктом, а може, й двома, – визнав Себ. – Але не забувай мудрі слова Седрика Гардкасла щодо поглинань. Якщо ви отримали більше, ніж очікували, а інша сторона вважає, що домоглася переваг в угоді, всі залишають стіл перемовин щасливими.

– Як гадаєш, як відреагують Джайлз і Ґрейс?

– Дядько Джайлз більшу частину свого вільного часу проводить, блукаючи країною, відвідуючи незначні місця, сподіваючись отримати іще трохи більше голосів. Адже лейбористи все ще мають шанс перемогти на наступних виборах. Бо якщо Марґарет Тетчер стане нашим наступним прем'єр-міністром, він може більше ніколи не отримати жаданої посади.

– А Ґрейс?

– Не думаю, що вона коли-небудь читала «Файненшел таймс», і вона, певна річ, не знатиме, що їй робити, якщо отримає чек на двадцять мільйонів фунтів стерлінгів, пам'ятаючи, що її теперішня зарплата становить близько двадцяти тисяч на рік.

– Їй знадобиться твоя допомога та порада, Себе.

– Будь певна, мамо, «Фартингс-Кауфман» вкладе капітал докторки Беррінгтон якнайкраще, добре знаючи, що за кілька років вона вийде на пенсію й сподіватиметься на сталий дохід, аби десь спокійно жити.

– Вона може переїхати й жити з нами у Сомерсеті, – запропонувала Ема. – Старий котедж Мейзі їй цілком пасуватиме.

– Вона занадто горда, – зітхнув Себ, – і ти це знаєш, мамо. Насправді вона вже сказала мені, що шукає щось у Кембриджі, аби бути поруч зі своїми друзями.

– Але як тільки відбудеться поглинання, їй вистачить грошей, аби купити собі замок.

– Можу закластися, – зауважив Себастьян, – що вона все одно опиниться у невеликому будиночку з терасою неподалік від свого старого коледжу.

– Ти наближаєшся до небезпечного віку, коли стають мудрим, – сказала Емма й замислилася, чи не варто їй поділитися з сином своєю останньою проблемою.

4

– Шість місяців! – лютував Гаррі. – Цього клятого чоловіка треба було повісити й розірвати кінями.

– Про що це ти? – запитала Емма спокійно, наливаючи собі друге горнятко чаю.

– Про бурмила, який ударив медсестру в приймальному покої, а потім напав на лікаря. Його засудили лише до шести місяців.

– Доктора Гендса, – сказала Емма. – Хоча я і погоджуюся з тобою, однак існували пом'якшувальні обставини.

– Які ще обставини? – не зрозумів Гаррі.

– Медсестра не зажадала свідчити, коли справа дійшла до суду.

– І чого б це? – здивувався Гаррі, відкладаючи газету.

– Кілька моїх найкращих медсестер приїхали з інших країн і не хочуть з'являтися на лаві для свідків, побоюючись, що влада може дізнатися, що їхні імміграційні документи, скажімо так, не в надто ідеальному стані.

– Це не причина заплющувати очі на такі речі, – не здавався Гаррі.

– У нас немає великого вибору, якщо хочемо зберегти Національну службу здоров'я.

– Однак це не скасовує того факту, що цей бандит вдарив медсестру, – Гаррі ще раз кинув погляд на статтю, – у суботу ввечері, коли він був п'яний як чіп.

– Суботній вечір – вихідний, – сказала Емма, – що виявив би Вільям Ворвік, як тільки поспілкувався б зі старшою медсестрою, а також те, що вона вмикає радіо щосуботи о п'ятій годині пополудні, щоб почути результат матчу «Бристоль сіті» чи «Бристоль роверс», залежно від того, хто з них грає вдома того дня.

Гаррі не втручався.

– Якщо вони перемогли, для медсестри буде спокійна ніч. Якщо нічия, це ще терпимо. Але якщо програли, це буде справжнє жахіття, у нас просто недостатньо персоналу, щоб із таким упоратися.

– І це тільки тому, що господарі поля програли футбольний матч?

– Атож, оскільки можна гарантувати, що домашні вболівальники топтимуть свої печалі в чарці, а потім влаштують бійку. І декотрі, яка несподіванка, будуть змушені чекати годинами, перш ніж хтось зможе ними зайнятися. Результат? Ще більше бійок вибухає у приймальному покої, й іноді в це намагаються втрутитися медсестра або лікар.

– У вас немає охоронців для цього?

– Боюся, що їх замало. А лікарня не має стільки ресурсів, адже сімдесят відсотків щорічного фінансування витрачають на заробітну плату, а уряд ще й наполягає на скороченні, а не на розширенні. Тож будь певен, що ввечері наступної суботи ми зіткнемося з такою ж проблемою, якщо «Бристоль роверс» програють «Кардіфф сіті».

– Чи пані Тетчер має якісь ідеї, здатні вирішити цю проблему?

– Підозрюю, що вона погодилася б із тобою, коханий. Повісити, четвертувати й роздерти кіньми було б для них занадто м'яко. Але не думаю, що така політика з'явиться в найближчому маніфесті Консервативної партії.

* * *

Доктор Річардс послухав, як б'ється серце його пацієнта – сімдесят два удари на хвилину, – і поставив галочку у відповідній графі.

– Ви у досить хорошій формі, сер Гаррі, – похвалив він, – як для чоловіка, котрий наближається до шостого десятку. Вік, коли багато хто з нас розглядає можливість виходу на пенсію.

– Тільки не я, – заперечив Гаррі. – Я ще маю дописати останнього Вільяма Ворвіка, перш ніж перейду до свого наступного роману, який може забрати в мене кілька років. Тож мушу прожити щонайменше сімдесят літ. Це зрозуміло, докторе Річардс?

– Сімдесят. Це не довше, ніж типовий контракт зі Всевишнім. Не думаю, що це становитиме проблему, – додав лікар, – поки ви все ще практикуєте фізичні вправи.

Він перевірів картку свого пацієнта.

– Коли ми зустрічалися з вами минулого разу, сер Гаррі, ви пробігали по три милі двічі на тиждень і проходили пішки по п'ять миль тричі на тиждень. Ви все ще це робите?

– Аякже, але маю зізнатися, що перестав перевіряти час.

– Ви досі дотримуєтеся цього режиму між двогодинними сесіями письма?

– Щоранку, п'ять днів на тиждень.
– Чудово. Насправді це навіть більше, ніж могли б собі дозволити багато моїх навіть молодших пацієнтів. Іще кілька запитань: мабуть, ви не курите?

– Ніколи цього не робив.
– А скільки випиваєте алкоголю в середньому за день?
– Келих вина за вечерею, але не за обідом. Бо це мене зморило б у розпал дня.

– Тоді, відверто кажучи, сімдесят – для вас не межа, якщо, звісно, не потрапите під автобус.

– Невеликий ризик для цього, позаяк наш місцевий автобус навідується в селище лише двічі на день, попри те що Емма регулярно скаржиться міській раді й закидає її листами.

Лікар посміхнувся.

– Усе, що мені зараз потрібно, це зразок крові, щоб провести аналіз. Якщо підете зі мною, я попрошу медсестру це зробити.

Доктор Річардс закрив картку, підвівся з-за столу і вивів Гаррі з палати для консультацій.

– А як справи у леді Кліфтон? – поцікавився він, коли вони прошкували коридором.

Емма ненавиділа почесний титул «леді», бо відчувала, що не заслужила цього, й наполягала, щоб усі в лікарні продовжували називати її пані Кліфтон або пані голова.

– Ви мені про це повідайте, – сказав Гаррі.

– Я не її лікар, – заперечив медик, – але можу вам сказати, що вона найкраща голова правління, яку ми коли-небудь мали, і я не впевнений, чи з'явиться хтось достатньо відважний, аби замінити її, коли вона звільниться за рік.

Гаррі посміхнувся. Щоразу, коли він відвідував Бристольський королівський шпиталь, він відчував повагу й прихильність персоналу до Емми.

– Якщо вдруге виграємо звання найкращої лікарні року, – додав доктор Річардс, – то це буде також і її заслугою.

Прямуючи коридором, Гаррі пройшов повз двох медсестер, котрі зробили собі перерву на чай. Він помітив, що в однієї з них синець під оком і набрякла щока, яку вона, попри густий макіяж, не змогла замаскувати. Доктор Річардс завів Гаррі у маленьку палату, яка зараз порожніла, там стояло ліжко та пара крісел.

– Зніміть піджак. Медсестра зараз прийде.

– Спасибі, – подякував Гаррі. – З нетерпінням чекатиму зустрічі з вами через рік.

– Як тільки ми отримаємо результати аналізів із лабораторії, я повідомлю вам про це. Але здається, що вони не будуть надто відрізнятися від минулорічних.

Гаррі зняв піджак, повісив його на спинку крісла, скинув взуття й ліг на ліжко. Відтак склепив повіки й замислився над наступним розділом «Вільяма Ворвіка та фокуса з трьома картами». Як підозрюваний міг перебувати у двох місцях одночасно? Він був у ліжку зі своєю дружиною чи їхав до Манчестера? Де саме? Лікар залишив двері відчиненими, і думки Гаррі обірвалися, коли він почув, як хтось промовив:

– Доктор Гендс.

Де він чув це прізвище раніше?

– Ви поскаржитесь на нього старшій медсестрі? – поцікавився голос.

– Ні, якщо хочу зберегти свою роботу, – відгукнувся другий голос.

– Тож цьому старому гульвісі знову все зійде з рук.

– Поки є лише його слово проти мого, йому нема чого боятися.

– Що ж він задумав цього разу?

Гаррі сів, дістав із кишені піджака нотатник і кулькову ручку й уважно прислухався до бесіди в коридорі.

– Я була у пральні на третьому поверсі, збирала свіжі простирадла, коли туди хтось зайшов. Коли двері зачинилися і я почула, що їх замикають, то вже знала, що це може бути лише одна людина. Я зробила вигляд, що нічого не помітила, взяла кілька простирадл і підійшла до дверей. Намагалася їх відчинити, але він

схопив мене і притиснув до себе. Це було огидно. Я мало не виблювала. «Ніхто не має про це дізнатися, – застеріг він, – а ми трохи розважимося». Я намагалася вдарити його ліктем у пах, але він притиснув мене до стіни. Потім обійняв і намагався поцілувати.

– І що ти зробила?

– Вкусила його за язик. Він заволав, назвав мене хвойдою і ляснув по обличчю. Але це дало мені достатньо часу, щоб відімкнути двері й утекти.

– Маєш заявити на нього. Настав час викинути цього мерзотника з лікарні.

– Мало шансів, що це вдасться. Коли ми бачилися з ним сьогодні вранці, він мене попередив, що я шукатиму нову роботу, якщо хоч розтулю пельку, а потім додав, – її голос стихив до шепотіння: – Коли жінка відкриває рота, це годиться лише для одного.

– Він хворий, і йому не можна дозволити вийти сухим із води.

– Не забувай, який він могутній. Хлопця Менді звільнив після того, як той сказав поліції, що бачив, як він напав на неї і що саме він її вдарив. То який шанс нашкодити йому після мацання у пральні? Ні, я вже вирішила...

– Доброго ранку, сер Гаррі, – привіталася медсестра, зайшовши до палати й зачинивши за собою двері. – Доктор Річардс попросив мене взяти аналіз крові й відправити його до лабораторії. Це проста звичайна процедура, тож закасайте, будь ласка, один рукав.

* * *

– Мені здається, лише один із нас має право бути головою, – сказав Джайлз, не в змозі приховати посмішку.

– Це не жарт, – буркнула Емма. – Я вже склала порядок денний, аби пересвідчитися, що ми згадали всі теми, які варто обмірковувати.

Вона передала Джайлзу та Ґрейс по примірнику звіту та дала їм кілька хвилин для вивчення деталей, перш ніж озватися

знову:

– Можливо, необхідно вас поінформувати, перш ніж перейдемо до першого пункту.

Брат і сестра ствердно кивнули.

– Правління ухвалило остаточну пропозицію «Кунарда» – три фунти сорок один пенс за акцію, поглинання має завершитись опівдні двадцять шостого лютого.

– Це, мабуть, було дуже болісно, – зауважив Джайлз, і в його голосі зазвучало справжнє співчуття.

– Маю визнати, що, звільняючи свій кабінет, усе ще вагалася, чи чиню правильно. І була рада, що у приміщенні більше нікого не було, коли знімала портрет дідуся, бо я не могла подивитися йому в вічі.

– Буду радий знову привітати Волтера у Беррінгтон-холі, – запропонував Джайлз. – Він може висіти поруч із бабусею в бібліотеці.

– Насправді, Джайлзе, Кунард запитав, чи може він залишитися в залі засідань разом із усіма іншими попередніми головами правління.

– Я вражений, – визнав Джайлз. – І ще більше певен, що прийняв правильне рішення щодо того, як варто інвестувати частину своїх грошей, – додав він без пояснень.

– А що буде з тобою, Еммо? – звернулася до сестри Ґрейс. – Зрештою, ти також заслужила право на місце в залі засідань.

– Браяну Орґану замовили намалювати мій портрет, – похвалилася Емма. – Він буде висіти навпроти мого дорогого дідуся.

– А що сказала на це Джессіка? – запитав Джайлз.

– Це вона його порадила. Навіть запитала, чи їй дозволять відвідувати сеанси позування.

– Вона так швидко росте, – зітхнула Ґрейс.

– Вона вже молода леді, – підтвердила Емма. – І я розглядаю можливість взяти її в радники з іншого питання, – додала вона перед тим, як повернутися до порядку денного. – Після підписання

документів про поглинання в залі засідань відбулася церемонія передачі. Упродовж двадцяти чотирьох годин вивіску «Судноплавна компанія Беррінгтонів», яка так гордо височіла над в'їзними воротами понад століття, замінили на «Кунард».

– Я знаю, що минув лише місяць, – сказав Джайлз, – але чи дотримав «Кунард» своєї обіцянки зберегти наш персонал, особливо тих, хто служить уже давно?

– Авжеж, – підтвердила Емма. – Нікого не звільнили, хоча кілька старожилів скористалися цим, аби отримати щедрі відступні при звільненні, про які Себ домовився для них, разом із безкоштовною поїздкою на «Бекінгемі» чи «Белморалі», тому скарг від них немає. Однак нам варто обговорити власну позицію та те, куди рухатимемося далі. Як ви обоє знаєте, нам запропонували заплатити готівкою трохи більше двадцяти мільйонів фунтів стерлінгів кожному, з альтернативою придбати акції «Кунарда», що має низку переваг.

– Скільки акцій вони запропонували? – запитала Ґрейс.

– На сімсот десять тисяч, які торік принесли двісті сорок шість тисяч і сімсот сімнадцять фунтів стерлінгів дивідендів. Хтось із вас вигадав щось краще, що можна робити із цими грошми?

– Я визначився, – сказав Джайлз. – За порадою Себа вирішив узяти половину готівкою, яку «Фартингс-Кауфман» інвестує від мого імені, а другу половину – акціями «Кунарда». Нещодавно їхня ціна трохи впала, що, на думку Себа, не є незвичним після поглинання. Однак він запевняє, що «Кунард» – це професійно керована компанія, яка має багатий досвід, і він очікує, що їхні акції продовжуватимуть приносити дивіденди від трьох до чотирьох відсотків річних, зростаючи при цьому приблизно на стільки ж у вартості.

– Насправді це звучить дуже консервативно, – зауважила Емма, джантиючи свого брата.

– З невеликим «але», – відповів Джайлз. – Я також погодився фінансувати одного наукового співробітника товариства «Фабіан»^[4].

– Який сміливий жест, – Грейс не приховувала свого сарказму.
– А ти зробила щось радикальніше? – поцікавився Джайлз, повертаючи колючку.

– Сподіваюся на це. Так значно веселіше.

Емма з Джайлзом поглянули на сестру, немов двоє учнів її класу, котрі чекають відповіді.

– Я поклала чек на всю суму до банку. Коли показала його управителю, мені здалося, що він знепритомніє. Наступного дня Себастьян приїхав до мене в гості у Кембридж, і за його порадою я відклала п'ять мільйонів для покриття будь-яких податкових зобов'язань, а ще десять – на інвестиційний рахунок у «Фартинґс-

Кауфман», який буде розподілено по цілому ряду успішних компаній за його порадою. Також я залишила мільйон на депозиті в банку «Мідленд», чого мені буде більш ніж достатньо для купівлі невеликого будиночка біля Кембриджа разом із гарантованим річним доходом близько тридцяти тисяч фунтів стерлінгів на рік. Набагато більше, ніж я будь-коли заробляла за всі роки викладання в університеті.

– А ще чотири мільйони?

– Пожертвувала мільйон фонду реставрації у Ньюгемському коледжі, ще пів мільйона віддала Фіцвільямському коледжу і ще пів мільйона розподілила між десятком благодійних організацій, якими цікавилася упродовж багатьох років, але зроду-віку не була здатна дати їм більше, ніж кілька сотень фунтів у минулому.

– Ти змушуєш мене почуватися винним, – зауважив Джайлз.

– Дуже сподівалася на це, Джайлзе. Але тоді я б вступила до Лейбористської партії задовго до тебе.

– Все одно ще залишається два мільйони, – порахувала Емма.

– Знаю, що це не в моєму характері, але я ходила з Джессікою на покупки.

– Боже милый, і на що вона витратила ці гроші? – запитала Емма. – Діаманти й торбинки?

– Звісно, ні, – відказала Ґрейс із певною образою. – Моне, Мане, два Пікассо, Піссарро та Люсьєн Фройд, котрий, як вона запевняє, є людиною майбутнього, а також «Папа, що кричить» Бекона^[5], чию проповідь я б не мала жодного бажання слухати. Плюс статуетка Генрі Мура під назвою «Король і королева», якою я давно захоплювалася, а також Барбара Гепворт і Леон Андервуд. Однак відмовилася купувати Еріка Гілла, після того як мені сказали, що він спав зі своїми доньками. Здавалося, це не вразило Джессіку. «Справжній талант неможливо заперечити», – постійно нагадувала вона мені, але я наполягла. Моєю останньою покупкою стала ілюстрація до обкладинки альбому «Бітлз» Пітера Блейка, яку я подарувала Джессіці в нагороду за допомогу. Вона знала напевне, які галереї відвідати, і торгувалася з гендльрами, як базарна баба. Я не зовсім розуміла, пишатися чи соромитися за неї. І маю зізнатися, навіть не здогадувалася, що витрачання грошей може бути таким виснажливим.

Емма і Джайлз вибухнули сміхом.

– Ти нас усіх присоромила, – зізналася Емма. – Не можу дочекатися, коли побачу твою колекцію. А де ти її розмістиш?

– Гадаю, я знайшла ідеальний будинок у Тремпінгтоні з достатньою площею стін, аби можна було розвісити всі картини, та з достатньо великим садом, щоб туди влізли скульптури. Тож у майбутньому настане моя черга просити вас залишатися на вихідні. Я ще не уклала угоду, але призначила Себастьяна своїм агентом із нерухомості й залишила йому розрахуватися за оселю. Хоча не можу повірити, що він зробить щось краще за Джессіку – вона переконана, що моя мистецька колекція виявиться більш вигідною інвестицією, ніж акції та інші цінні папери, й нагадала батькові, що їх не можна розвісити на стіні. Він намагався пояснити їй різницю між «вартістю» й «ціною», але успіху не досягнув.

– Браво! – вигукнула Емма. – Я тільки сподіваюся, що для мене лишився ще якийсь Моне, бо я також мала намір питати поради в Джессіки, хоча, правду кажучи, й досі не вирішила, що робити зі

своїм несподіваним здобутком. Я провела три зустрічі з Хакімом Бішарою та Себом, але навіть не наблизилася до того, щоб визначитися. Втративши посаду голови компанії, я зосередилася на новому урядовому пакеті реформ Національної служби здоров'я та його наслідках для Королівського шпиталю.

– Цей законопроект ніколи не побачить світ, якщо на виборах переможе Марґарет Тетчер, – втрутився Джайлз.

– Амінь, – оголосила Емма. – Але я залишаюся відповідальною за підготовку членів ради до наслідків у разі повернення до влади лейбористів. І не маю наміру кинути напризволяще свого наступника, ким би він не був.

Вона зробила паузу, перш ніж додати:

– Ще якісь питання?

Джайлз витягнув з-під столу чудові моделі «Бекінґема» та «Белморала» разом із пляшкою шампанського.

– Моя найдорожча Еммо, – промовив він. – Ми з Ґрейс назавжди залишимось у тебе в боргу. Без твого керівництва й відданості ми не опинилися б у привілейованому становищі, в яке потрапили зараз. Ми будемо вічно тобі вдячні.

Три келихи, в які зазвичай наливали воду, Джайлз наповнив шампанським по вінця, але Емма не могла відвести очей від двох моделей кораблів.

– Спасибі, – подякувала вона, вдягнувши окуляри. – Зізнаюся, що насолоджувалася кожною хвилиною й уже жалію, що втрачаю посаду голови правління. Та я також маю для вас сюрприз. «Кунард» попросив мене приєднатися до їхньої ради директорів, тому я також хотіла б виголосити тост.

Жінка підвелася й підняла келих:

– За Джошуа Беррінгтона, який заснував «Судноплавну компанію Беррінгтонів» 1839-го і за перший рік роботи на посаді голови правління отримав прибуток у сумі тридцять три фунти стерлінгів, чотири шилінґи і десять пенсів, але пообіцяв акціонерам більше.

Джайлз і Ґрейс підняли келихи.

- За Джошуа Беррінгтона!
- Можливо, настав час відсвяткувати нещодавнє народження мого двоюрідного небожа Джейка, – запропонував Джайлз, – якого Себ сподівається бачити наступним головою правління банку «Фартинґс».
- Чи не занадто сподіватися, що Джейк присвятить себе банкірській справі, а не чомусь вагомішому? – озвалася Ґрейс.

5

- Наскільки надійне ваше джерело?
- Цілком надійне. І той чоловік записав усе, що почув, слово в слово.
- Ну, я не стану прикидатися, пані голово, – зізналася старша сестра, – що раніше не чула подібних чуток, але ніколи нічого такого, що можна було б підтвердити. Медсестра, котра подала офіційну скаргу, за тиждень звільнилася.
- Маєте ще варіанти? – запитала Емма.
- Чи знаєте ви щось про цю медсестру, окрім підслуханої балачки?
- Можу лише сказати, що передбачуваний напад стався у пральні на третьому поверсі.
- Перелік можна скоротити до пів дюжини медсестер.
- А раніше цього ранку вона була з лікарем Гендсом.
- Коли це сталося?
- Вчора.
- Тоді перелік, вочевидь, зменшиться до двох-трьох медсестер.
- А ще вона індуска.
- Ага, – сказала старша медсестра. – А я дивлюся, чому у Беверлі підбите око, тож тепер знатиму. Але їй доведеться подати офіційну скаргу, щоб ми отримали можливість розглянути це питання перед Комітетом з етики.

- Скільки часу це забере?
- Шість-дев'ять місяців, і навіть тоді, позаяк не було свідків, я не дала б цій справі багато шансів.
- Отже, це замкнуте коло, і доктор Гендс може продовжувати розважатися, і з цим нічого не вдіяти.
- Боюся, що так, пані голово, якщо тільки...

* * *

– Поздоровляю з успішним поглинанням, – привітала Марґарет Тетчер, коли Емма взяла слухавку, – хоча можу собі уявити, яким це було нелегким рішенням для вас.

– Мене наче роздерли навпіл, – зізналася Емма. – Але я рада, моя родина й усі наші професійні радники були одностайні в тому, що мені слід прийняти пропозицію «Кунарда».

– І як ви тепер заповнюєте свій час, коли перестали бути головою правління компанії Беррінґтонів?

– У мене є ще кілька місяців, поки я передам іншому посаду голови Королівського шпиталю, але після вчорашнього голосування про вотум недовіри уряду, схоже, я витрачу більшу частину свого часу, літаючи по Вест Кантрі^[6] й намагаючись забезпечити вам місце на Давнінг-стрит.

– Я б хотіла, щоб ви літали по всій країні, виконуючи цю роботу, – зауважила пані Тетчер.

– Не впевнена, що розумію вас.

– Якщо ввімкнете телевізор, то побачите, як прем'єр-міністра загнали у Букінґемський палац на зустріч із королевою. Пан Келлеґен буде просити її дозволу розпустити парламент, щоб призначити нові загальні вибори.

– Вже визначили дату?

– Третій четвер травня. І я хочу, щоб ви взяли на себе свого брата.

– Що ви маєте на увазі?

– Як ви, мабуть, знаєте, він знову керує виборчою кампанією лейбористів, що займає маргінальне місце. Результат виборів забезпечать п'ятдесят чи шістдесят ключових округів. Гадаю, ви були б ідеальним кандидатом, який би виконав ту ж роботу для торі.

– Але Джайлз має величезний досвід виборчих кампаній. Він неперевершений політик...

– ...і ніхто не знає його краще за вас.

– Та існує з десяток і навіть більше людей, які мають набагато вищу кваліфікацію, щоб узяти на себе таку відповідальність.

– Ви мій перший кандидат. І я відчуваю, що вашому братові буде неприємно, коли він дізнається, кому йому доведеться протистояти.

Трохи помовчавши, пані Тетчер додала:

– Їдьте до Лондона і познайомтесь із головою партії Пітером Торнейкрофтом. Він уже все налагодив, тож мені зараз потрібен лише координатор, який нагонить страху на наших голів місцевих осередків у тих маргінальних округах.

Цього разу Емма не вагалася.

– Коли мені починати?

– Завтра вранці, о десятій, у Центральному офісі, – відповіла лідерка опозиції.

* * *

– Ви хотіли бачити мене, пані голово.

– Хотіла, тож одразу ж перейдімо до справи, – сказала Емма ще до того, як Гендсу дали можливість присісти. – Я отримала кілька скарг від медсестер на вашу неетичну поведінку.

– Кілька? – Гендс розслаблено опустився у крісло.

– Упродовж минулого року старша медсестра збирала докази, і вона попросила мене розпочати офіційне розслідування.

– Прошу дуже, – не злякався Гендс. – Ви нічого не знайдете, нічого не зміниться, й мене повністю виправдають.

– Нічого не зміниться? Невдалий набір слів, могла б я подумати, докторе Гендс, якщо, звісно...

– Ще одне слово, леді Кліфтон, і я доручу своїм адвокатам розпочати справу про наклеп.

– Сумніваюся в цьому. Як і ви, я знаю, що свідків немає, і хоча я погоджуюся, що вас можуть вибілити від усіх звинувачень, усе ж маю намір переконатися, що ваша репутація буде знищена й ви ніколи більше не зможете знайти роботу в цій країні. Тож пропоную...

– Ви мені погрожуєте? Якщо ви це зробите, постраждає ваша репутація, її розірвуть на дрантя, як тільки виявиться, що розслідування було лише марною тратою часу та грошей. І це станеться саме тоді, коли Бристольський королівський шпиталь знову визнають кращою лікарнею року.

– Так, я вже про це думала, – погодилася Емма. – Раніше ваша впевненість трималася на тому, що це було ваше слово проти слова молодій медсестри. Але цього разу ви матимете справу не з переляканою юнкою, а з головою правління лікарні. І звісно, я готова ризикнути своєю репутацією проти вашої.

– Ви блефуйте, – не здавався лікар. – У вас лишилося менше року, і ви насправді не хотіли б, аби це було єдиним, що запам'яталося б про вас.

– Знову пальцем у небо, докторе Гендс. Коли я викрию вас у тому, в чому вас підозрюю, ваші колеги та шістнадцять медсестер, котрі надали письмові докази, – Емма постукала по пухкій теці на столі перед собою, що насправді було звітом геодезиста, – будуть лише дуже вдячні за моє втручання, хоча вам буде важко влаштуватися на роботу навіть у маленькій африканській державі.

Цього разу Гендс завагався перед тим, як озватися знову:

– Що ж, я також ризикну. Впевнений, що у вас недостатньо доказів для цієї справи.

Емма взяла слухавку, набрала номер й увімкнула гучний зв'язок. За мить вони обоє почули слово «редактор».

– Доброго ранку, Реґу. Це Емма Кліфтон.

- Хто з моїх репортерів щось накоїв, Еммо?
- Цього разу це не один із ваших репортерів. А один із моїх лікарів.
- Розкажіть мені більше.
- Я маю намір розпочати розслідування поведінки одного лікаря в шпиталі й подумала, що ви хотіли б про це почути, перш ніж ваші читачі дізнаються про цю історію.
- Дуже мило з вашого боку, Еммо. – Гендс несамовито замахав руками. – Але якщо ця історія має потрапити у свіжий випуск, слід негайно відправити до шпиталю репортера.
- У мене зустріч об одинадцятій, – сказала Емма, перевіряючи свій щоденник, – але я перетелефоную за кілька хвилин, якщо зможу її перенести.
- Коли Емма поклала слухавку, вона помітила, як на чолі її відвідувача з'явилися намистинки поту.
- Якщо я маю скасувати свою зустріч із репортером «Бристоль інвнінг' ньюс», – промовила вона і ще раз постукала по теці, – то очікуватиму, що ви покинете це приміщення іще до полудня. Інакше рекомендую вам придбати свіжий випуск сьогодні, з якого ви дізнаєтеся достеменно, що саме я думаю про таких лікарів, як ви. Обов'язково залишайтеся біля свого телефону, оскільки відчуваю, що вони захочуть почути й вашу версію цієї історії.
- Гендс невпевнено підвівся й без жодного слова вийшов із кімнати. Після того як двері зачинилися, Емма взяла слухавку й перенабрала номер, на який обіцяла перетелефонувати.
- Спасибі, – подякувала вона, коли в слухавці почувся чоловічий голос.
- Завжди радий, – відгукнувся Гаррі. – О котрій годині ти будеш удома на вечерю?

* * *

– Якщо ти наміряєшся провести наступний місяць у Лондоні, – зронив Гаррі, почувши новини від Емми, – де ж ти зупинишся?

– У Джайлза. Так я зможу пильно стежити за кожним його кроком.

– А він за твоїм. Але не вірю, що він погодиться на таку затишну маленьку угоду.

– А він не матиме вибору, – сказала Емма. – Ти, вочевидь, забув, що я власниця будинку № 23 на Сміт-сквер. Тож якщо хтось і шукатиме тимчасове житло, то це буде Джайлз, а не я.

Джайлз Беррінгтон 1979–1981

6

– Хочеш почути кепські новини? – запитав Джайлз, заходячи до кабінету Гріффа Гаскінса і падаючи у крісло навпроти чоловіка, котрий закурював уже четверту цигарку протягом ранку.

– Тоні Бенна знайшли п'яним у борделі?

– Гірше. Моя сестра працюватиме на виборах на консерваторів.

Гріфф Гаскінс і собі упав у крісло і якийсь час мовчав.

– Грізний супротивник, – врешті-решт вичавив він із себе. – А як подумаю, що це я навчив її усього, що вона знає... І не в останню чергу, як треба боротися за мандат.

– А буде ще гірше. На час кампанії вона житиме зі мною на Сміт-сквер.

– Тоді викинь її на вулицю, – запропонував Гріфф, і це прозвучало так, ніби він мав на увазі саме це.

– Не можу. Бо насправді власниця будинку – вона. Я завжди лише винаймав його.

Це заткнуло Гріффу пельку на кілька хвилин, але він швидко оговтався:

– Тоді нам доведеться цим скористатися. Якщо Карін зможе дізнаватися щоранку її порядок денний, ми завжди на крок випереджатимемо її.

– Класна ідея, – визнав Джайлз, – за винятком того, що я не можу бути певним, на чиєму боці моя дружина.

– Тоді викинь на вулицю її.

– Не думаю, що це додасть мені голосів жінок.

– Тоді доведеться покладатися на Маркгема. Попроси його підслуховувати її телефонні дзвінки, відкривай її пошту, якщо потрібно.

– Маркгем голосує за консерваторів. Завжди.

– У вашому домі є хоча б хтось, хто підтримує Лейбористську партію?

– Сильвіна, наша прибиральниця. Але вона не дуже добре тямить в англійській, і я не впевнений, що вона має право голосу.

– Тоді мусиш тримати очі та вуха відкритими, бо я хочу знати все, що робить твоя сестра щохвилини кожного дня. На які виборчі округи націлена, які провідні торі будуть відвідувати ці виборчі округи й усе інше, що тільки можна буде дізнатися.

– Вона також намагатиметься дізнатися, що задумав я, – поскаржився Джайлз.

– Тоді будемо годувати її дезінформацією.

– Вона розкусить мене вже на другий день.

– Можливо, але не забувай, що в тебе набагато більше досвіду, ніж у неї, якщо йдеться про вибори. Вона хутко вчитиметься і покладатиметься на мого відповідника.

– Ти його знаєш?

– Джон Лейсі, – сказав Ґріфф. – Знаю його краще за власного брата. Я грав Каїна його Авеля більше тридцяти років.

Він загасив цигарку й запалив наступну.

– Вперше я зустрівся з Лейсі 1945 року, Еттлі опонував «бульдогу» Черчиллю, і з того часу він облизує рани, як ротвейлер.

– Тоді візьмемо Клема Еттлі для натхнення і зробимо те, що він зробив із Черчиллем.

– Тоді, ймовірно, це будуть його останні вибори, – зауважив Ґріфф, наче розмовляв сам із собою.

– І наші теж, – сказав Джайлз, – якщо програємо.

* * *

– Якщо ви живете в одному будинку з вашим братом, – сказав Лейсі, – то варто цим скористатися.

Емма поглянула через стіл на керівника виборчої кампанії й відчула, що швидко дізнається про його спосіб мислення. Лейсі мав зріст близько п'яти футів і семи дюймів, і хоча він зроду-віку не займався ніяким спортом, окрім виборчих перегонів від Лейбористської партії, на ньому не було ні грама зайвої ваги. Добродій, котрий вважав сон розкішшю, яку він не міг собі дозволити, не вірив в обідні перерви, ніколи не курив і не пиячив і лише визнавав можливість поклонитися в неділю вранці єдиній істоті, яку вважав важливішою за свого лідера. Рідке сиве волосся робило його старішим, ніж він був насправді, а пронизливі блакитні очі не припиняли стежити за вами.

– Що ви маєте на увазі? – не зрозуміла Емма.

– Як тільки ваш брат вийде з дому вранці, я маю знати, які округи він планує відвідати та яких досвідчених політиків-лейбористів супроводжуватиме, щоб працівники нашого штабу вже могли їх чекати, коли ті вийдуть із потяга.

– Це доволі підступно, чи не так?

– Будьте певні, леді Кліфтон...

– Мене звуть Емма.

– Еммо. Ми намагаємося виграти не змагання з перепічки на вашому місцевому сільському святі, а загальні вибори. Ще вищими ставки бути просто не можуть. Необхідно розглядати кожного соціаліста як ворога, бо це тотальна війна. Наша робота – переконатися, що через чотири тижні нікого з них не оберуть, зокрема й вашого брата.

– Мені знадобиться трохи часу, щоб звикнути до цього.

– У вас є двадцять чотири години, щоб усе осягнути. І ніколи не забувайте: ваш брат найкращий, а Гріфф Гаскінс – найгірший, що робить їх надзвичайно грізним тандемом.

– І з чого мені починати?

Лейсі підвівся з-за столу й підійшов до великої таблиці, що висіла на стіні.

– Це шістдесят два суперечливих округи, в яких ми маємо виграти, якщо сподіваємося сформувати наступний уряд, – сказав він іще до того, як Емма підійшла ближче. – У кожному з них потрібна перевага хоча б у чотири відсотки, щоб змінити ситуацію. Бо якщо обидві провідні партії отримають по тридцять одному мандату із цих місць, – він постукав по діаграмі, – парламент опиниться у підвішеному стані. Якщо хтось із них зможе отримати десять мандатів, у парламенті вони матимуть двадцять голосів. Ось якою важливою є наша праця.

– А як щодо інших шестисот місць?

– Більшість із них уже визначені задовго до того, як відкриють урни для голосування. Нас цікавлять лише місця, де підраховують голоси, а не констатують їх. Звісно, буде один-два сюрпризи, вони завжди трапляються, але ми не маємо часу з'ясувати, якими саме вони будуть. Наша робота – зосередитися на шістдесяти двох округах, що іще вагаються, і спробувати забезпечити, щоб кожен із них мав свого депутата парламенту від консерваторів.

Емма уважніше придивлялася до довгого переліку місць, починаючи з найвіддаленішого, Бесілдона, з перевагою у двадцять два голоси на користь лейбористів, де виникала потреба здобути всього одну десяту відсотка.

– Якщо ми не зможемо виграти ці вибори, – зауважив Лейсі, – доведеться терпіти ще п'ять років лейбористського правління.

Його палець опустився в нижню частину діаграми:

– А в Грейвзенді знадобиться аж чотири цілих та одна десята відсотка. Якби досягнути переваги по всій країні, це гарантувало б консерваторам перевагу в тридцять мандатів.

– А що означають сім квадратиків поряд із кожним виборчим округом?

– Слід кожен із них заповнити до дня виборів.

Емма вивчала назви: кандидат, обов'язкова перевага, агент, голова, керівники, прийнятий округ, ПЗВ.

– Є три округи, на яких досі немає кандидата, – помітила Емма, недовіжливо вивчаючи таблицю.

– Вони їх отримають іще до кінця цього тижня, інакше доведеться здати їх лейбористам, і ми не збираємося такого допускати.

– Але що, коли ми не зможемо знайти годящого кандидата за такий короткий термін?

– Ми обов'язково когось знайдемо, – запевнив Лейсі, – навіть якщо це якийсь сільський ідіот, і з нашого боку в парламенті вже сидять один-двоє таких, дехто з них – у безпечних місцях.

Емма засміялася, коли її погляд зупинився на заголовку «Прийнятий округ».

– Забезпечений мандат поруч із сусіднім виборчим округом, що вагається, – пояснив Лейсі. – Йому потрібна допомога досвідченого агента, менеджера, навіть гроші, коли це потрібно. У нас є резервний фонд із достатньою кількістю грошей, щоб миттєво забезпечити будь-яке місце в країні десятима тисячами фунтів стерлінгів.

– Авжеж, я про це дізналася під час минулих виборів, коли працювала у Вест Кантрі, – сказала Емма. – Але я виявила, що деякі округи співпрацюють краще за інших.

– І переконаєтесь, що те саме відбувається по всій країні. Голови місцевих осередків, котрі вважають, що знають, як вести кампанію краще за нас, скарбники, котрі воліють швидше програти вибори, ніж розлучитися з пенні, що лежить на поточному рахунку, депутати парламенту, котрі стверджують, що можуть втратити свої місця, навіть якщо у них буде перевага у двадцять тисяч голосів. Щоразу, коли виникатимуть подібні клопоти, саме вам доведеться телефонувати голові округу та вправляти йому мізки. Не в останню чергу тому, що вони не ігноруватимуть агента, навіть високого рангу, особливо тому, що всі знають про ваш вплив на Неньку.

– Неньку?

– Даруйте, – вибачився Лейсі. – Це агентурний псевдонім нашої керівниці.

Емма посміхнулася.

– А що таке ПЗВ? – запитала вона, зупинивши палець на нижньому рядку.

– Пенсіонери за віком, – пояснив Лейсі, – хоча вони цілком можуть вирішити, хто переможе на виборах, оскільки, якщо припустити, що вони зможуть взяти участь у них, то, найімовірніше, проголосують. І навіть якщо вони не можуть ходити, ми надамо їм автівку та водія, щоб відвезти їх до найближчої дільниці. Коли я був молодим агентом, то навіть допомагав одному виборцю дістатися на виборчу дільницю на ношах. І лише коли я приніс його додому, він зізнався, що голосував за лейбористів.

Емма намагалася зберегти серйозність.

– Ну, – нарешті здався Лейсі, – ПЗВ насправді означає проблеми з врахуванням, таких буде по кілька щодня. Але я спробую забезпечити, щоб ви мали справу лише з реально складними, бо більшу частину часу ви будете в дорозі, поки я працюватиму тут у штабі.

– А є якісь гарні новини? – поцікавилася Емма, продовжуючи вивчати діаграму.

– Є. Ви можете не сумніватися, що наші опоненти зіштовхуються з такими самими клопатами, як і ми, й дякуйте Богові, що у нас немає поля з позначкою «Профспілки».

Лейсі звернувся до своєї підопічної:

– Мені кажуть, що ви добре знайомі з методами Гріффа Гаскінса, правиці вашого брата. Я знаю його вже багато років, хоча насправді не знаю взагалі, то як він любить працювати?

– Абсолютно безжально. Не вірить нікому на слово, працює, як скажений, і вважає всіх торі породженням пекла.

– Але ми обоє знаємо, що у нього є одна велика слабкість.

– Це правда, – сказала Емма, – але він ніколи не пиячить під час передвиборчої кампанії. Насправді він не висмокче жодної краплі,

доки не порахують останній голос в останньому окрузі, а вже тоді, вигравши чи програвши, напивається як чіп.

* * *

– Бачу, що останнє опитування громадської думки дає лейбористам два відсотки переваги, – зауважила Карін, відводячи погляд від своєї газети.

– Не треба політики за сніданком, будь ласка, – благав Джайлз. – І, звісно, ні слова, поки Емма тут.

Карін посміхнулася через стіл своїй зовиці.

– Ти помітив, що твоя колишня дружина знову повернулася на перші шпальти? – запитала Емма.

– Що вона зробила цього разу?

– Схоже, леді Вірджинія забирає Фредді з престижної початкової школи у Шотландії. Вільям Гікі натякає, що причиною знову став брак грошей.

– Я ніколи не думав, що ти читаєш «Експрес», – насміхався Джайлз.

– Сімдесят три відсотки його читачів підтримують Марґарет Тетчер, – париувала Емма, – саме тому я не витрачаю часу на «Міррор».

Коли задзеленчав телефон, Джайлз миттю покинув стіл і, не звертаючи уваги на телефон на серванті, пішов у коридор, щільно зачинивши за собою двері.

– Куди він вирушає сьогодні? – прошепотіла Емма.

– Ставлю на п'ятий, – відповіла Карін, – хоча охоче повідомлю, що водій везе його на Педдінгтон.

– Редінґ – три і сім десятих відсотка, Бат – два і дев'ять десятих відсотка, Бристольські доки – один і шість десятих відсотка, Ексетер – два і сім десятих відсотка і Труро...

– Це не може бути Труро, – заперечила Карін. – Сьогодні ввечері у нього зустріч у Будинку транспорту, тож він не зміг би повернутися вчасно.

Вона взяла паузу, коли до кімнати зайшов Маркгем зі свіжою порцією кави.

– З ким розмовляв мій брат по телефону? – невимушено запитала Емма.

– З паном Деннісом Гілі.

– А, так, і вони збираються?..

– До Рідінга, міледі, – закінчив мажордом, наливаючи Еммі філіжанку кави.

– З вас би вийшов чудовий шпигун, – похвалила Емма.

– Спасибі, міледі, – відгукнувся Маркгем перед тим, як зібрати тарілки й вийти з кімнати.

– Звідки ти знаєш, що він уже не шпигує? – прошепотіла Карін.

7

Якби хтось попросив Емму пояснити, що сталося упродовж наступних двадцяти восьми днів, вона описала б їх як одну довгу маячню. Дні, які починалися з того, що вона стрибала в автівку о шостій годині ранку, мчала стрімко, поки не засинала, здебільшого у порожньому вагоні потяга або в задній частині салону літака, близько першої години ночі.

Джайлз працював приблизно в такому ж режимі: ті самі види транспорту, ті самі години праці, хоча й різні округи. Настільки різні, що вони не могли постійно підглядати одне за одним, і їхні шляхи рідко перетиналися.

Соціологічні опитування послідовно давали Лейбористській партії перевагу в кілька балів, тож Джон Лейсі попередив Емму, що упродовж останнього тижня будь-якої виборчої кампанії електорат зазвичай підтримує уряд і владу. Емма цього не відчувала, коли

виходила на вуличну агітацію, але їй було цікаво, чи виборці були просто ввічливими, коли помічали її блакитну розетку, а вона в той час питала, чи будуть вони голосувати за консерваторів. Щоразу, коли пані Тетчер відвідувала край і у неї питали думку про соціологічні опитування, вона завжди відповідала: «Липові опитування призначені для несерйозних людей. А третього травня голосуватимуть лише реальні люди».

Попри те, що вона та пані Тетчер спілкувалися лише один-єдиний раз протягом усієї двадцятивосьмиденної кампанії, Емма дійшла висновку, що лідерка її партії або дуже досвідчена акторка, або й справді вірить, що консерватори переможуть.

– Є два фактори, які жодні опитування не можуть врахувати, – сказала вона Еммі. – Скільки людей не бажають визнати, що проголосують за жінку-прем'єр-міністра, і скільки дружин не кажуть своїм чоловікам, що вперше голосуватимуть за консерваторів.

* * *

Останнього дня кампанії і Джайлз, і Емма були в Бристольських доках, а коли годинник вдарив десятю годинами вечора й віддали останній голос, вони не почувалися достатньо впевненими, щоб передбачити остаточний результат. Обоє поквапилися повернутися назад до Лондона потягом, але в різних вагонах.

Джон Лейсі повідомив Еммі, що керівництво обох партій збереться у виборчих штабах – Центральному офісі консерваторів і Будинку транспорту лейбористів, політичних осередках, насаджених у різних куточках Сміт-сквер, де всі чекатимуть результатів голосування.

– До другої години ночі, – коротко поінформував її Лейсі, – вже визначиться тенденція, і ми, мабуть, уже знатимемо, хто формуватиме наступний уряд. До четвертої ранку в одній будівлі ще палатимуть вогні й святкування триватиме до світанку.

– А в іншій? – запитала Емма.

– Світильники почнуть гаснути близько третьої, коли переможені подадуться додому і зважуватимуть, кого звинувачувати, готуючись до опозиції.

– І яким, на вашу думку, буде результат? – поцікавилася Емма в головного агента напередодні опитування.

– Прогнози дають пройдисвіти та букмекери, – заперечив Лейсі. – Але яким би не був результат, – додав він, – працювати з Бристольською Боудікою^[7] – висока честь.

Коли потяг дістався до Педдінгтона, Емма вистрибнула й схопила перше ж таксі. Повернувшись на Сміт-сквер, вона з полегшенням виявила, що Джайлза ще немає, але її чекав Гаррі. Вона хутко прийняла душ і перевдягнулася, перш ніж вони вдвох перебралися на інший бік площі.

Жінка була здивована тим, як багато людей її впізнавали. Деякі навіть аплодували, коли вона проходила повз них, а решта споглядали на неї у похмурому мовчанні. Потім посипалися привітання, Емма обернулася й побачила, як із автівки виходить її брат і махає рукою прихильникам своєї партії, перш ніж зникнути в Будинку транспорту.

Емма знову зайшла до обійстя, з яким вона дуже добре ознайомилася упродовж останнього місяця, і її зустріли там кілька провідних партійних діячів, із котрими вона контактувала під час виборчої кампанії. Люди обліпили телевізори у кожній кімнаті, прихильники, партійці та працівники Центрального офісу чекали перших результатів. Жодного політика серед них не було. Усі вони повернулися до своїх округів і чекали на звістку, чи й досі залишаються депутатами парламенту.

Результати в окрузі «Кройдон-централ» оголосили о першій двадцять три ночі, консерватори отримали на один і вісім десятих відсотка більше. Пролунали лише стримані ура, позаяк усі знали, що ніхто в парламенті вже не матиме переваги, а Джим Келлеґен буде

змушений повернутися до палацу, де запитують, чи він спроможний сформувати уряд.

О першій сорок три ранку вигуки стали гучнішими, коли консерватори захопили Бесілдон, який на графіку Емми позначили як перевагу консерваторів у майже тридцять мандатів. Після цього результати почали надходити регулярно й швидко, зокрема й повторний перерахунок голосів у Бристольських доках.

На той час, коли пані Тетчер виїхала зі свого округу у Фінчлі одразу ж після третьої години ранку, у Будинку транспорту світло вже згасло. Коли ж вона увійшла до Центрального офісу, скептики раптово перетворилися на її прихильників, а старі прихильники з нетерпінням чекали, коли приєднаються до першої її адміністрації.

Лідерка опозиції зупинилася на півдорозі до сходів і виголосила коротку подяку. Емму зворушило те, що її ім'я було серед згаданих у промові. Потиснувши кілька простягнутих рук, пані Тетчер вийшла з будівлі за кілька хвилин, пояснивши, що її чекає напружений день. Емма замислилася, чи та взагалі ляже спати.

Трохи після четвертої ранку Емма востаннє зайшла до кабінету Джона Лейсі, щоб виявити, що той стоїть біля таблиці й заповнює останні результати.

– Який ваш прогноз? – запитала вона, оглядаючи море блакитних квадратиків.

– Виглядає, що матимемо більшість із перевагою в сорок мандатів, – відповів Лейсі. – Цього більш ніж достатньо, щоб керувати країною у найближчі п'ять років.

– А наші шістдесят два округи, що вагаються? – поцікавилася Емма.

– Ми виграли в усіх, окрім трьох, але вже втретє перераховують голоси у Бристольських доках, тому, може, ми дістанемо лише два.

– Гадаю, ми можемо дозволити Джайлзу залишити собі один, – прошепотіла Емма.

– Я завжди знав, що ви прихована мучениця, – зауважив Лейсі.

Емма подумала про свого брата й про те, як той зараз почувається.

– На добраніч, Джоне, – попрощалася вона. – І дякую за все. До зустрічі за п'ять років, – додала Емма й, покинувши будівлю, крокувала до свого будинку на іншому боці площі, де планувала повернутися в реальний світ.

* * *

За кілька годин Емма прокинулася й виявила Гаррі, який сидів збоку на ліжку, тримаючи в руках горнятко з чаєм.

– Поснідаєш із нами, кохана, тепер, коли вже зробила свою справу?

Жінка позіхнула й потягнулася.

– Непогана ідея, Гаррі Кліфтон, бо настав уже час повертатися до праці.

– Який план на сьогодні?

– Маю повернутися до Бристоля. Треба зустрітися з новопризначеним керівником лікарні о третій дня, щоб обговорити з ним пріоритети на наступний рік.

– Задоволена своїм наступником?

– Не можу бути задоволеною більше. Саймон Докінз – першокласний адміністратор і був сумлінним заступником, тому сподіваюся, що передача влади відбудеться гладенько.

– Тоді не заважатиму тобі вдягатися, – промовив Гаррі, подав дружині чай і спустився вниз, щоб приєднатися до Джайлза за сніданком.

Той сидів у дальньому кінці столу, обкладений ранковими газетами, в яких гарних новин для нього не було. Цього дня політик уперше посміхнувся, коли в кімнату зайшов його шваґер.

– Як відчуваєшся? – поцікавився Гаррі й поклав руку на плече своєму давньому товаришеві.

– У мене були й кращі ранки, – зізнався Джайлз, відсуваючи пресу вбік. – Але не варто скаржитися. Я пропрацював у міністерстві

дев'ять із останніх чотирнадцяти років і все одно маю шанс займати таку ж посаду за п'ять років, бо не можу повірити, що ця жінка протримається довго.

Обоє чоловіків підвелися, коли до кімнати увійшла Емма.

– Вітаю, сестричко, – озвався Джайлз. – Ти була гідним суперником, і це – заслужена перемога.

– Дякую, Джайлзе, – відгукнулася Емма й обійняла брата, чого не робила останні двадцять вісім днів. – То що робитимеш сьогодні? – запитала вона, сідаючи в крісло біля нього.

– Сьогодні вранці мені доведеться здати свої печатки в офісі, щоб та жінка, – він постукав пальцем по світлині на першій шпальті «Дейлі експрес», – могла сформувати свою першу і, сподіваюся, останню адміністрацію. Тетчер має з'явитися в палаці о десятій, щоб отримати благословення від королеви, а потім із тріумфом в'їде на Давнінг-стріт. Ти зможеш спостерігати за цим по телебаченню, але, сподіваюся, пробачиш мені, якщо не приєднаюся до тебе.

* * *

Після того як Емма закінчила збирати речі, Гаррі поставив їхні валізи біля вхідних дверей і долучився до дружини у вітальні, зовсім не здивований тим, що її погляд прикутий до телевізора. Вона навіть не підвела голови, коли чоловік увійшов до кімнати.

Із Букінгемського палацу виїхали три чорних «ягуари». Натовп, що юрмився на хіднику біля воріт палацу, махав і плескав у долоні, коли кавалькада минала Пел-Мелл і повернула до Вайтхолу. Робін Дей продовжував постійно коментувати у прямому ефірі:

– Нова прем'єрка витратить ранок на формування свого першого Кабінету Міністрів. Очікується, що лорд Керрінгтон стане міністром закордонних справ, міністром фінансів – Джеффри Гоу, а міністром внутрішніх справ – Леон Бріттен. Що ж до інших посад, нам доведеться зачекати, щоб дізнатися, кому нададуть перевагу. Не

думаю, що нас очікує багато сюрпризів, хоча можете бути певні, що зараз біля своїх телефонів сидять багато заклопотаних політиків, сподіваючись на дзвінок із будинку номер десять, – додав він, коли три автівки вїхали на Давнінг-стрит.

Коли прем'єрка вийшла з машини, її вітали гучними вигуками. Вона виступила з короткою промовою, згадавши святого Франциска Асизького, перед тим як переступити поріг своєї нової резиденції.

– Краще поквапитися, – зауважив Гаррі, – а то спізнаємося на потяг.

* * *

Пообідній час Емма провела із Саймоном Докінзом, її наступником у Бристольському королівському шпиталі, а о другій повністю звільнила свій кабінет. Вона зайняла заднє сидіння своєї автівки, а також увесь багажник усім особистим скарбом, який назбирала упродовж останнього десятиліття. Коли жінка востаннє повільно покидала межі лікарні, то вже не озиралася. Вона з нетерпінням чекала тихої вечері в Садибі з Гаррі, а згодом – уперше за кілька тижнів – покласти голову на подушку до опівночі, сподіваючись поспати довше чотирьох годин.

* * *

Емма ще була в халаті й насолоджувалася пізнім сніданком, коли пролунав дзвінок.

Гаррі підняв слухавку телефону, що стояв на комоді, і якусь хвилину слухав, перш ніж закрити мікрофон і прошепотіти:

– Це з будинку номер десять.

Емма схопилася й узяла слухавку, сподіваючись почути пані Тетчер на іншому кінці дроту.

– Це з будинку номер десять, – промовив офіційний голос. – Прем'єр-міністерка цікавиться, чи не могли б ви прибути сюди о пів на першу?

– Звісно, зможу, – відповіла Емма, не роздумуючи.

– О котрій? – запитав Гаррі, коли вона поклала слухавку.

– О пів на першу до будинку номер десять.

– Краще йди вдягайся, поки я виведу автівку. Нам доведеться їхати швидше, якщо ти сподіваєшся встигнути вчасно.

Емма побігла нагору й завагалася, не в змозі вирішити, що вдягнути. Простий темно-синій костюм і біла шовкова блузка нарешті виграли конкуренцію.

Гаррі лише встиг сказати: «Чудово виглядаєш», натиснув на акселератор і виїхав із брами, радіючи, що уникнув ранкових корків. Він зупинився біля Темпл-Мідс за кілька хвилин до десятої.

– Зателефонуй мені після зустрічі! – гукнув він від'їжджаючи, хоча не був упевнений, чи почула його дружина.

Коли потяг виїжджав з вокзалу, Емма не могла не думати, що якби Марґарет хотіла просто подякувати їй, то могла б зробити це по телефону. Вона переглянула вранішні газети, рясно всіяні світлинами нової прем'єрки та версіями її призначень на вищі посади. Кабінет Міністрів мав зібратися вперше о десятій годині ранку. Жінка зиркнула на годинник: десята п'ятнадцять.

Емма була серед перших пасажирів, які зійшли з потяга, й побігла до зупинки таксі. Коли черга дійшла до неї, назвала адресу:

– Будинок номер десять на Давнінг-стрит, і я маю бути там до о пів на першу.

Таксист поглянув на клієнтку так, ніби хотів сказати: «Дури когось іншого».

Коли таксі під'їхало до Вайтхолу й зупинилося внизу Давнінг-стрит, поліціант зазирнув у салон, посміхнувся і віддав честь. Таксі повільно під'їхало до входних дверей будинку номер десять. Емма дістала гаманець, але водій промовив:

– Не треба, панно. Я голосував за торі, тож це від мене. І, до речі, удачі.

Перш ніж Емма підійшла до дверей будинку номер десять, вони відчинилися. Емма зайшла досередини і виявила молоду жінку, яка чекала на неї:

– Доброго ранку, леді Кліфтон. Мене звуть Елісон, я одна з особистих секретарок прем'єр-міністра. Знаю, що вона з нетерпінням чекає зустрічі з вами.

Емма мовчки пішла за секретаркою вгору сходами на другий поверх, і вони зупинилися перед дверима. Секретарка постукала, натиснула на клямку й пропустила візитерку. Емма зайшла й побачила пані Тетчер, яка розмовляла по телефону.

– Ми оговоримо це ще раз пізніше, Віллі, тоді я і повідомлю вам своє рішення.

Прем'єрка поклала слухавку.

– Еммо, – сказала вона, підводячись з-за столу. – Дуже добре, що ви приїхали до Лондона за такий короткий час. Я думала, що ви все ще в місті.

– Не проблема, пані прем'єр-міністра.

– Насамперед прийміть мої вітання з перемогою на п'ятдесяти дев'ятох округах із шістдесяти можливих. Це триумф! Хоча, сподіваюся, ваш брат буде дражнити вас за те, що ви не змогли перемогти у Бристольських доках.

– Наступного разу, пані прем'єр-міністра.

– Але це може статися за п'ять років, а до цього часу нам доведеться зробити ще дуже багато, саме тому я хотіла побачитися з вами. Ви, либонь, знаєте, що я запросила Патріка Дженкіна на посаду міністра охорони здоров'я, і, звісно, йому знадобиться заступник у Палаті лордів, який буде проводити новий законопроект про Національну охорону здоров'я через Верхню палату й допоможе його ухвалити. І я не можу придумати когось із кращою кваліфікацією для цієї роботи. Ви ж маєте величезний досвід роботи в Національній службі здоров'я, і ваш досвід праці на посаді голови

акціонерного товариства роблять вас ідеальним кандидатом на цю посаду. Тож сподіваюся, що ви визнаєте можливим приєднатися до нашого уряду.

Емма оніміла.

– Одна зі справді чудових речей у вас, Еммо, те, що вам навіть не спадало на гадку, чому я хотіла вас бачити. Половина моїх міністрів вважають, що вони отримали не більше, ніж заслуговували, тоді як друга половина не могла приховати свого розчарування. Підозрюю, що ви єдина, кого це щиро здивувало.

Емма виявила, що ствердно киває.

– Тож дозвольте мені сказати вам, що буде зараз. Коли ви вийдете звідси, на вулиці стоятиме автівка, яка відвезе вас до Будинку Александра Флемінґа, де вас чекає міністр. Він дуже детально розповість вам про ваші обов'язки. Зокрема, захоче поспілкуватися з вами стосовно нового законопроекту про Національну службу здоров'я, який я хотіла б якнайшвидше провести через обидві палати, бажано упродовж року. Вислухайте Патріка Дженкіна – він проникливий політик і постійний секретар департаменту. Я б порадила вам також звернутися за порадою до брата. Він був не лише здібним міністром, але й як ніхто інший знає, як працює Палата лордів.

– Але ж він – по інший бік барикад.

– Це не так працює у Палаті лордів, як ви швидко дізнаєтесь. Вони набагато цивілізованіші, ніж у нижній палаті, й не зацікавлені у простому нарощуванні політичних дивідендів. І моя остання порада – визначіться, чи вам це подобається.

– Мені лестить, пані прем'єр-міністерко, що ви згадали про мене, і маю визнати, що мене дещо збентежив цей виклик.

– Не варто. Ви були моєю першою кандидатурою для цієї роботи, – відмахнулася пані Тетчер. – Й останнє, Еммо. Ви серед тих кількох друзів, які, як я сподіваюся, все одно називатимуть мене Марґарет, бо ця робота у мене – не назавжди.

– Дякую, пані прем'єр-міністерко.

Емма підвелася й потиснула руку своїй новій керівниці. Вийшовши з кабінету, вона виявила там Елісон, яка стояла в коридорі.

– Вітаю, пані міністерко. Автівка чекає, щоб відвезти вас до вашого робочого місця.

Коли вони сходили вниз, минаючи світлини колишніх прем'єрів, Емма намагалася усвідомити те, що сталося упродовж останніх кількох хвилин. Щойно вона дійшла до коридору, як вхідні двері відчинилися і досередини зайшов молодик, якого повів сходами інший секретар. Їй стало цікаво, яку посаду мають намір запропонувати Норману.

– За мною, будь ласка, – запросила Елісон і відчинила бічні двері, що вели до маленької кімнатки з письмовим столом і телефоном. Емма дивувалася, поки секретарка не зачинила двері й не додала:

– Прем'єр-міністерка подумала, що, можливо, ви хотіли б зателефонувати своєму чоловікові, перш ніж розпочати нову роботу.

8

Увесь ранок Джайлз збирав свої папери, теки й особисті речі й переносив їх з одного кінця коридору в інший. Він покинув просторий, добре обладнаний кабінет, вікна якого виходили на Парламент-сквер, лише за кілька кроків від Палати громад, а також команду підлеглих, чиїм єдиним завданням було задовольняти всі його потреби.

Натомість переїхав у тісне приміщення, де працювала лише одна секретарка, від якої очікували, що виконуватиме ту ж роботу і в опозиції. Падіння було болісним і стрімким. Політик уже не міг розраховувати на державних службовців, котрі могли б його консультувати, впорядковувати щоденний графік і складати промови. Ці слуги тепер служили іншому панові, котрий представляв іншу партію, для того щоб процес державного управління тривав безперешкодно. Ось така демократія.

Коли задзеленчав телефон, Джайлз підняв слухавку – на іншому кінці дроту був лідер опозиції.

– Я збираю засідання тіньового уряду на десяту годину ранку понеділка у своєму новому офісі в Палаті громад, Джайлзе. Сподіваюся, що ви зможете взяти участь у цьому заході.

Не маючи можливості доручити особистій секретарці обдзвонити членів Кабінету Міністрів у будинку номер десять, Джим Келлеґен уперше за останні роки був змушений телефонувати особисто.

* * *

Сказати, що колеги Джайлза виглядали шокованими, коли зайняли свої місця за столом наступного понеділка, було нічого не сказати. Усі вони розглядали ймовірність програти жінці, але ж не так нищівно.

Джим Келлеґен головував на засіданні, поспіхом написавши порядок денний на зворотному боці конверта, який передрукувала секретарка, а тепер роздавали тим колегам, котрі змогли пережити вибори. Єдиною темою, яка займала розуми тих, хто сидів за цим столом, було те, коли Джим піде у відставку з посади лідера Лейбористської партії. Це був перший пункт порядку денного. Після того як вони зміцнять своє становище в опозиції, сказав він своїм колегам, доведеться обрати нового лідера. Упродовж наступних кількох років опозиція чигатиме в коридорах на невдоволених, голосуватиме проти дій уряду, щоб знову і знову зазнавати поразки.

Коли зустріч закінчилася, Джайлз зробив те, чого не робив роками: він покрокував додому пішки – жодної міністерської автівки. Він сумував за Біллом, якому написав кілька рядків, дякуючи за службу, а невдовзі приєднався до Карін за обідом.

– Це було моторошно? – поцікавилася вона, коли чоловік швендяв по кухні.

– Це було як відро холодної води, адже всі ми знаємо, що не зможемо із цим нічого вдіяти щонайменше чотири роки. А до того часу мені виповниться шістдесят три, – нагадав він, – і новий лідер партії, хто б це не був, без сумніву, матиме власного кандидата на моє місце.

– Це якщо ти не організуєш посилену підтримку тому, хто стане наступним лідером, – зауважила Карін. – Бо в цьому випадку все ще зможеш отримати місце під сонцем.

– На мою думку, Денніс Гілі – єдиний реальний кандидат на цю посаду, і я впевнений, що партія вибере його.

– А кому він може протистояти? – запитала Карін, наливаючи чоловікові келих вина.

– Профспілки підтримають Майкла Фута, але більшість членів партії тямлять, що з таким «лівим» минулим партія не матиме великої надії перемогти на наступних загальних виборах.

Джайлз перехилив келих.

– Але нам немає потреби якийсь час турбуватися про такі варіанти, тож краще поговоримо про щось приємніше, приміром, де б ти хотіла провести літню відпустку.

– Існує іще щось, що варто обміркувати, перш ніж вирішувати це, – зронила Карін. – Можливо, електорат не голосував за тебе, але я знаю декого, хто все ще потребує твоєї допомоги.

– Що ти маєш на увазі?

– Вранці телефонувала Емма. Вона сподівається, що ти знайдеш час проконсультувати її щодо нової роботи.

– Її нової роботи?

– Тобі ніхто не сказав? Її призначили заступницею міністра охорони здоров'я, і вона, як і ти, працюватиме у Палаті лордів.

Карін зачекала реакції чоловіка на це повідомлення.

– Як би пишалася наша мати, – були перші слова Джайлза. – Хоч щось хороше принесли ці вибори. Я, звісно, зможу розповісти їй, яких вибоїв уникати, до кого прислухатися, кого ігнорувати та як завоювати довіру лордів. Нелегка робота навіть у найкращі часи, –

сказав він, уже приміряючись до нового завдання. – Я зателефоную їй одразу ж по обіді, запропоную їй екскурсію Вестмінстерським палацом, поки ми перебуваємо у відпустці.

– А якщо ми цього року їдемо до Шотландії на свята, – продовжила Карін, – ми могли б запросити Гаррі з Еммою до нас. Це вперше за багато років тобі не будуть постійно перешкоджати державні службовці, котрі застерігатимуть від кризи, або журналісти, котрі запевнятимуть, що їм прикро заважати тобі у відпустці, пане міністр, але...

– Гарна ідея. На той час, коли Емма з'явиться у Палаті лордів у жовтні, її нові колеги вирішать, що вона вже десятиліття там перебуває.

– Є ще одна річ, яку варто обговорити, якщо тепер у тебе є набагато більше вільного часу, – продовжила Карін, ставлячи на стіл тарілку з м'ясивом.

– Маєш цілковиту рацію, кохана, – погодився Джайлз, беручи ніж із виделкою. – Але пропоную не лише розмовляти про це, а й щось робити.

* * *

Лорд Гудмен підвівся з-за столу, коли до його кабінету увійшла секретарка, супроводжуючи потенційну клієнтку.

– Нарешті маю задоволення познайомитися з вами, пані Грант, – заявив відомий адвокат, коли вони тиснули навзаєм руки. – Сідайте, – додав він, підводячи гостю до зручного фотеля.

– Правда, що ви були адвокатом прем'єр-міністра? – поцікавилася Еллі-Мей сідаючи.

– Атож, – підтвердив Гудмен. – Але зараз працюю на пана Вілсона лише приватно.

– А ви знайшли час прочитати листа та додатки, які я нещодавно вам надіслала? – запитала Еллі-Мей, добре тямлячи, що за бесіду

треба платити за тією ж ставкою, що й за юридичну консультацію.

– Кожне слово, – сказав Гудмен і поплескав рукою теку на столі перед собою. – Я б узявся за цю справу, якби ваш чоловік звернувся до мене у цьому пікантному питанні. Я б порекомендував йому вимагати у цієї жінки доказів.

– Лорде Гудмен, в адвокатах було б набагато менше потреби, якби всі ми могли передбачати події. Але, попри це, якою є ваша думка, чи існують вагомі докази проти леді Вірджинії?

– Я б сказав, що так, мадам. Тобто якщо пан і пані Мортон погодяться підписати заяву, яка підтверджує, що Фредді Фенвік – їхня дитина і що леді Вірджинія знала про це на момент його народження.

– Просто покладіть перед ними потрібний документ, лорде Гудмен, і вони його підпишуть. І як тільки вони це зроблять, чи може Сайрус вимагати повернення всієї суми, яку виплатив цій шарлатанці за ці роки?

– Кожен цент плюс відсотки або інші виплати, встановлені судом, разом із моїм гонораром, звісно.

– Тож ваша порада подавати до суду? – нахилилася вперед Еллі-Мей.

– З одним застереженням, – сказав Гудмен, зводячи брову.

– Адвокати завжди вигадують застереження на той випадок, якщо все ж програють. Що ж, я готова вислухати вас.

– Немає сенсу судитися з леді Вірджинією на таку велику суму, якщо в неї немає активів, що мають реальну вартість. Одна газета, – сказав він, розгортаючи пухку теку, – стверджує, що вона забирає юного Фредді з його початкової школи, оскільки більше не може дозволити собі платити за неї.

– Але їй належить будинок на Онслоу-сквер, я достовірно поінформована про це, і вона має пів дюжини слуг, аби доглядати за ним.

– Належав, – виправив Гудмен. – Леді Вірджинія продала цей будинок кілька місяців тому і звільнила весь персонал.

Він розгорнув іншу теку й переглянув кілька вирізок із часописів, перш ніж передати матеріали своїй клієнтці.

Після того як Еллі-Мей закінчила їх читати, вона запитала:

– Це змінює вашу думку?

– Ні, але для початку я б порекомендував надіслати леді Вірджинії листа без наполягань із проханням виплатити повну суму та дати їй тридцять днів на відповідь. Мені важко повірити, що вона не захоче укласти якусь мирну угоду, замість того щоб її визнали банкрутом і навіть виникла загроза її арешту за шахрайство.

– А якщо вона цього не зробить?.. Бо я відчуваю, що вона цього не зробить, – відгукнулася Еллі-Мей.

– Тоді вам доведеться вирішувати, чи видавати судовий припис, за великої ймовірності, що з неї не вдасться стягнути жодного пенса, але вам, однак, доведеться сплачувати власні судові витрати, хоча й несуттєві.

Правник помовчав і додав:

– Зваживши все, я б порадив вам бути обережною. Природно, рішення за вами. Але, як я вже зазначав, пані Ґрант, це може врешті-решт коштувати вам купи грошей без жодної гарантії їх повернення.

– Якщо цю лярву оголосять банкрутом, вона зазнає приниження і відчує небезпеку опинитися у в'язниці, це вартуватиме кожного витраченого пенса.

* * *

Ґаррі з Еммою приїхали до Джайлза з Карін на два тижні до замку Малджелрі в Шотландії, родинного обійстя їхнього дідуса за материнською лінією, і щоразу, коли дзвонив телефон, це майже завжди стосувалося Емми, а коли прибували червоні скриньки, Джайлзу довелося звикнути не відкривати їх.

Її брат зміг порадити новоспеченій урядовиці, як поводитися з державними службовцями, котрі, здавалося, забули, що вона у

відпустці, та з політичними журналістами, які зневірилися у місяці серпні, коли Палата лордів не засідала. І щоразу, коли вони разом прогулювались по обійстю, Джайлз відповідав на незліченні запитання сестри, ділячись із нею своїм багаторічним досвідом роботи серед лордів, тож, повернувшись до Лондона, Емма відчувала, що провела не відпустку, а відвідувала розширені семінари з урядових питань.

Емма з Гаррі поїхали, а Джайлз і Карін залишилися у замку іще на кілька тижнів. Джайлзу варто було дещо зробити, перш ніж відвідати партійну конференцію у Брайтоні.

* * *

– Дякую, що погодилися зустрітися, Арчі.

– Це для мене задоволення, – сказав десятий граф Фенвік. – Ніколи не забуду про вашу доброту, коли зайняв місце батька в палаті й виголосив свою першу промову.

– Це й для мене приємність, – відгукнувся Джайлз. – Хоча ви тоді й нападали на уряд.

– І маю намір так само критично ставитися до консерваторів, якщо їхня сільськогосподарська політика буде такою ж печерною, як і ваша. Але скажіть мені, Джайлзе, чим я можу завдячувати такій честі, адже ви ніколи не вважали мене людиною, котра має звичку надаремно витратити час.

– Зізнаюся, – промовив Джайлз, коли Арчі подав йому велику склянку віскі, – що я шукаю інформацію в одній родинній справі.

– Випадково не йдеться про вашу колишню дружину Вірджинію?

– Ви поцілили в яблучко. Я сподівався, що ви зможете мені розповісти, що робила ваша сестра останнім часом. Чому питаю – поясню пізніше.

– Я хотів би, якби міг, – відповів Арчі, – але не можу робити вигляд, що ми настільки близькі. Єдине, що я знаю достеменно, це

те, що Вірджинія знову залишилася без пенса за душею, хоча я і дотримувався умов батькового заповіту й продовжував видавати їй щомісячну допомогу. Але цього виявилось недостатньо для вирішення її теперішніх проблем.

Джайлз відпив віскі.

– Чи може однією з проблем бути достойний Фредді Фенвік?

Арчі відповів не одразу.

– Єдине, що ми зараз знаємо напевно, – зрештою сказав він, – то це те, що Фредді – не син Вірджинії, і, що іще цікавіше, мій батько міг знати про це задовго до того, як залишив їй лише одну дрібничку у своєму заповіті.

– Пляшку «Мейкерс Марк», – згадав Джайлз.

– Авжеж. Певний час мене це бентежило, – зізнався Арчі, – поки до мене не навідалася така собі пані Еллі-Мей Грант із Батон-Руж, що у штаті Луїзіана, і не пояснила, що це – улюблена марка віскі її чоловіка Сайруса. Потім вона дуже детально розповіла мені, що сталося під час візиту її чоловіка до Лондона, коли йому випало нещастя зустріти Вірджинію. Але я і досі гублюся щодо того, як їй вдавалося так довго морочити йому голову.

– Тоді дозвольте мені додати те, що я дізнався від вельмишановного Гейдена Ранкіна, губернатора Луїзіани та давнього приятеля Сайруса Д. Гранта III. Виявилось, що поки Сайрус уперше та востаннє навідувався до Лондона, Вірджинія влаштувала складну аферу, аби переконати чоловіка, ніби він запропонував їй руку та серце, попри те, що той уже планував побратися з іншою – насправді з Еллі-Мей. Потім змусила цього недалекого чоловіка повірити, що вона вагітна, а він – батько дитини. Це все, що я знаю.

– Я можу додати іще дещо, – сказав Арчі. – Пані Грант мені повідомила, що нещодавно найняла колишнього мажордома Вірджинії та його дружину, пана і пані Мортон, котрі підписали заяву, яка підтверджує, що насправді Фредді – їхня дитина, і тому щомісячні виплати Вірджинії від Сайруса раптово припинилися.

– Не дивно, що вона тепер залишилася без коштів. А Фредді знає, що Мортони – його справжні батьки?

– Ні, він ніколи не питав, і я також йому не казав, бо він усе одно відчуває, що батьки його покинули, – зауважив Арчі. – І стає щораз гірше. Нещодавно пані Грант доручила лорду Гудмену представляти її, намагаючись повернути кожен пенс, який їй заплатив Сайрус. Й отримавши задоволення від зустрічі з грізною Еллі-Мей Грант, можу сказати, що моя сестра нарешті зустріла гідного суперника.

– Але як Вірджинія може... – Джайлз замовк, коли двері відчинилися і в кімнату увірвався маленький хлопчик.

– Чи я тобі не казав стукати, Фредді, особливо коли у мене гості?

– Даруйте, сер, – сказав хлопчик і швидко обернувся, щоб піти.

– Перш ніж підеш, я хотів би, щоб ти познайомився з одним чудовим політиком, – Фредді повернувся назад. – Це лорд Беррінгтон, котрий донедавна був членом Палати лордів.

– Як ваші справи, сер? – простягнув руку Фредді.

Якийсь час він споглядав на Джайлза, перш ніж врешті-решт запитати:

– Ви, часом, не той чоловік, який був одружений із моєю мамою?

– Той самий, – підтвердив Джайлз. – І радий нарешті зустрітися з тобою.

– Але ви не мій батько, чи не так? – зронив Фредді після чергової тривалої паузи.

– Ні.

Фредді виглядав розчарованим.

– Мій дядько каже, що ви видатний політик, але подекуять, що колись ви були ще й чудовим гравцем у крикет.

– Але не видатним, – Джайлз намагався розрядити атмосферу. – І це було дуже давно.

– Але ж ви набрали сотню на стадіоні «Лордз».

– Дехто досі вважає це моїм найбільшим досягненням.

– Я також наберу колись сотню на «Лордз», – пообіцяв Фредді.

– Сподіваюся, що я буду присутній при цьому.

– Ви б могли прийти і подивитися, як я відбиваю наступної неділі. Це місцеве дербі, «Замок» проти «Селища», і я маю намір вибороти переможний бал.

– Фредді, не думаю...

– На жаль, я маю бути у Брайтоні на конференції Лейбористської партії, – зітхнув Джайлз.

На обличчі Фредді знову з'явився вираз розчарування.

– Хоча маю зізнатися, – продовжив Джайлз, – що набагато дужче волів би спостерігати, як ти граєш у крикет, ніж слухати нескінченні промови профспілкових лідерів, котрі будуть торочити достеменно те саме, що й торік.

– А ви все ще граєте у крикет, сер?

– Тільки тоді, коли Палата лордів грає проти Палати громад, і ніхто не помітить, наскільки я втратив форму.

– Форма тимчасова, а клас постійний, як сказав мені мій тренер із крикету.

– Може, й так, – погодився Джайлз, – але мені вже майже шістдесят, і це мій вік, а не мій середній показник балів.

– Дабл-Джі Ґрейс^[8] грав за збірну Англії, коли йому було за п'ятдесят, сер, тож, можливо, ви могли б подумати про те, щоб десь у майбутньому виступити за нас?

– Фредді, слід пам'ятати, що лорд Беррінгтон – дуже зайнятий чоловік.

– Але не настільки зайнятий, аби не прийняти таку приємну пропозицію.

– Спасибі, сер, – подякував Фредді. – Я надішлю вам календар матчів, а тепер маю йти, – додав він. – Мені ще треба попрацювати над відбиванням із паном Лорі, нашим дворецьким, який також є капітаном «Замку».

І Фредді зв'язався іще до того, коли Джайлз отримав можливість поставити йому своє наступне запитання.

– Перепрошую, сер, – сказав Арчі після того, як двері зачинились. – Але Фредді, схоже, не усвідомлює, що інші люди

також можуть мати власне життя.

– Він живе тут із вами? – поцікавився Джайлз.

– Тільки на час вакацій, що, боюся, не є ідеальним, бо зараз мої дівчатка вже вирости й випурхнули з дому, тому йому не вистачає компанії. Найближчий будинок розташований за кілька миль звідси, але там немає дітей. Та, попри те, що Вірджинія відмовилася від бідного хлопчика, він не потерпатиме від фінансових проблем, бо мій батько залишив Фредді лікєро-горілчаний завод «Глен Фєнвік», що приносить трохи менше ста тисяч фунтів стерлінгів на рік і який він успадкує у свій двадцять п'ятий день народження. Насправді це те, що ви зараз п'єте, – сказав Арчі, підіймаючи склянку Джайлза, перш ніж додати: – Але нещодавно наші юристи попередили, що Вірджинія націлилася на цю винокурню і радиться, чи можна якось обійти умови заповіту мого батька.

– Це буде не вперше, коли вона намагається щось таке утнути, – докинув Джайлз.

9

– Нєрвуєш?

– Ще б пак, – зізналася Емма. – Це нагадує мені мій перший день у школі, – додала вона, поправляючи довгу червону мантию.

– Тут нема чого нервувати, – заспокоював сестру Джайлз. – Просто уяви себе християнкою, котра наміряється увійти в Колізей за часів Діоклетіана, а кілька сотень голодних лєвів із нетерпінням чекають свого першого прийому їжі за кілька тижнів.

– Це навряд чи додасть мені впевненості, – визнала Емма, коли двоє швейцарів у лівреях відчинили західні двері, щоб дозволити трьом перам увійти до зали.

Баронеса Кліфтон із Чу-Маґни, що у графстві Сомерсет, вперше увійшла до палати. Праворуч від неї, також у довгій червоній мантиї та триколірному капелюсі, опинився лорд Белстед, спікер Палати

лордів. Ліворуч стояв лорд Беррінгтон із Бристольських доків, колишній спікер палати. Вперше за довгу історію лордів новий член отримав підтримку лідерів двох основних політичних партій.

Емма зробила крок уперед, відчувши, як з обох боків її свердлили тисячі очей. Усі троє зняли триколірні капелюхи й вклонилися колегам. Потім вони продовжили свій шлях, минаючи лави, заповнені безпартійними членами, яких часто називали шанованими та гідними.

– Вони можуть стати вирішальним чинником у будь-якому спірному питанні, як тільки вирішать, якому лобі віддати свій голос, – пояснив сестрі Джайлз.

Вони рухались уздовж урядової лави, де до трибуни підійшов лорд Белстед. Секретар подарував новій колезі теплу посмішку й простягнув їй аркуш паперу, на якому була надрукована присяга на вірність Короні.

Емма поглянула на слова, які вона вже повторювала у лазничці вранці, під час сніданку, в автівці дорогою до Вестмінстерського палацу і, нарешті, коли «припудрювала носик» у вбиральні. Але тепер це вже була не репетиція.

– Я, Емма Елізабет Кліфтон, присягаюся Всемогутнім Богом, що буду вірною та відданою Її величності королеві, її спадкоємцям і наступникам, згідно із законом, і нехай мені допоможе в цьому Бог.

Секретар перегорнув сторінку великого пергаментного рукопису, щоб нова членкиня могла додати своє ім'я до списку. Він запропонував їй авторучку, від якої вона ввічливо відмовилася на користь тієї, яку подарував їй її дідусь, лорд Гарві, під час хрещення майже шістдесят років тому.

Коли Емма підписала текст присяги, вона звела погляд на галерею для почесних гостей і побачила, як Гаррі, Карін, Себастьян, Саманта, Грейс і Джессіка посміхаються їй із видимою гордістю. Жінка посміхнулася у відповідь, а опустивши очі, побачила представницю Палати громад, яка стояла біля бар'єру. Прем'єр-міністерка легко вклонилася їй, й Емма відповіла на привітання.

Баронеса Кліфтон попрямувала за своїм братом уздовж передньої лави, повз крісло канцлера, на якому сиділи законні господарі, поки не дійшла до крісла спікера. Секретар ступив їй назустріч і представив нового члена лорду-спікеру.

– Ласкаво просимо до Палати громад, леді Кліфтон, – промовив він, тепло тиснучи їй руку.

Після цього зусібіч пролунали вигуки «Слухайте, почуйте!», якими, за традицією, колеги привітали нового члена палати.

Потім Джайлз провів свою сестру повз трон, де кілька членів, які сиділи на сходах, посміхалися, коли вона виходила зі східних дверей і заходила до Палати лордів. Коли ж вони вийшли з цієї палати, жінка скинула триколірного капелюха і нарешті зітхнула з полегшенням.

– Здається, левам сподобався твій вигляд, – Джайлз нахилився, аби розцілувати сестру в обидві щоки, – хоча я і помітив, як один чи двоє моїх колег облизували губи в очікуванні твоєї першої появи біля трибуни.

– Не дайте обдурити себе своєму брату, – втрутився Белстед. – Це саме він буде серед тих, хто облизує губи в очікуванні, коли настане час вам протистояти опозиції.

– Але не раніше, ніж ти виголосиш свою інавгураційну промову, сестрице. Однак після цього я буду зобов'язаний визнати тебе об'єктом для критики.

– То що тепер? – запитала Емма.

– Чай із родиною на терасі, – нагадав їй Джайлз.

– А як тільки ви звільнитесь, – додав Белстед, – слід повернутися в палату і зайняти своє місце в кінці передньої лави. Упродовж наступних кількох днів я б порадив вам спостерігати за роботою лордів, звикнути до наших дивних звичаїв і традицій, перш ніж задуматися над тим, аби виголосити свою інавгураційну промову.

– Це буде єдина промова, яку ти виголосиш, і жоден учасник навіть не подумає перервати тебе, а той, хто піде далі, похвалить твій внесок, ніби ти Цицерон.

– І що тоді?

– Варто підготуватися до своїх перших завдань як заступниці міністра з питань охорони здоров'я, – відповів Белстед. – І намагайтесь не забути, що там будуть присутні кілька старших медичних чиновників.

– Коли ж рукавички знімуть, – продовжив Джайлз, – не варто чекати якихось братерських почуттів, навіть від своїх рідних і близьких. Ніжні посмішки та почуття залишаться тільки у тебе вдома.

– Але ви не завжди зможете покластися і на них, – криво посміхнувся Белстед.

– Тим не менш, сестричко, ласкаво просимо до Палати лордів. Зізнаюся, що мало не луснув від гордощів, коли хтось із моїх колег сказав: «А ви знали, що це сестра лорда Беррінгтона?»

– Спасибі, Джайлзе, – подякувала Емма. – З нетерпінням чекатиму дня, коли один із моїх колег скаже: «А ви знали, що це брат леді Кліфтон?»

* * *

Стук, стук, стук. Карін прокинулася першою. Вона перевернулася на другий бік, припускаючи, що це, мабуть, сон.

Стук, стук, стук. Трохи гучніше.

Вона раптом зовсім прокинулася. Повільно встала з ліжка і, не бажаючи збудити Джайлза, навшпиньки підійшла до вікна. Стук, стук, стук. Іще гучніше.

– Що там таке? – запитав сонний голос.

– Маю намір дізнатися, – Карін відсунула фіранку й кинула погляд на бруківку.

– Господи! – вигукнула вона і зникла зі спальні, перш ніж Джайлз встиг запитати, що відбувається.

Карін побігла сходами вниз, швидко відчинила вхідні двері й побачила малого хлопчика, що скулився на порозі й увесь тремтів.

– Заходь, – прошепотіла вона.

Але той, здавалося, вагався, поки вона не обійняла його за плечі й не сказала:

– Не знаю, як ти, Фредді, а я б напилася гарячого шоколаду. Чому б тобі не зайти досередини й не роздивитися, що можна тут знайти?

Хлопчина узяв господиню за руку, й коли вони йшли коридором й завернули на кухню, на сходах з'явився Джайлз.

– Сідай, Фредді, – звеліла Карін, наливаючи трохи молока в баняк. Джайлз приєднався до них.

– Як ти сюди потрапив? – ніби мимохіть запитала вона.

– Сів на потяг із Единбурґа, але, поки не приїхав до Лондона, не второпав, наскільки вже пізно. Я чекаю на порозі вашого дому вже більше години, – пояснив він. – Не хотів вас будити, але зовсім закоцюб.

– Ти повідомив своєму директорові чи лорду Фенвіку, що їдеш до нас? – поцікавився Джайлз, коли Карін відкривала бляшанку з печивом.

– Ні. Я втік із каплиці під час молитов, – зізнався хлопчина.

Карін поставила кухоль із гарячим шоколадом і тарілку пісочного печива на стіл перед несподіваним гостем.

– А хоч комусь, хоча б товаришу, сказав, що плануєш нас відвідати?

– У мене не так багато друзів, – зізнався Фредді, цмулячи шоколад. Він підвів очі на Джайлза і додав: – Будь ласка, не кажіть, що я маю повернутися.

Джайлз не зміг вигадати гідну відповідь.

– Потурбуймося про це вранці, – сказала Карін. – Пий, а тоді я відведу тебе до гостьової спальні, щоб ти міг трохи поспати.

– Спасибі, леді Беррінґтон, – подякував Фредді. Він допив гарячий шоколад. – Мені дуже шкода, я не хотів завдавати вам клопотів.

– Ти їх іще не завдав, – заперечила Карін. – Але зараз буде краще лягти спати.

Вона знову узяла хлопця за руку й вивела з кімнати.

– На добраніч, лорде Беррінгтон, – попрощався хлопчина вже набагато веселішим голосом.

Джайлз поставив чайник на плиту і зняв чайничок для заварки з полиці. Чекаючи, поки вода закипить, узяв телефонну слухавку, набрав довідку й запитав номер початкової школи Фредді у Шотландії. Щойно він це зробив, то перевірів, чи не має у телефонній книзі домашнього номера Арчі Фенвіка.

Джайлз вирішив, що сьома ранку буде достатньою годиною для контакту з ним. Чайник засвистів саме тоді, коли знову з'явилася Карін.

– Він заснув, як тільки поклав голову на подушку, бідолашний.

Джайлз налив їй горнятко чаю.

– Ти була такою спокійною й обнадійливою. Чесно кажучи, я навіть не знав, що казати чи робити.

– Звідки ти міг знати? – погодилася Карін. – Адже до тебе ніколи не стукали у двері посеред ночі.

* * *

Коли баронеса Кліфтон з Чу-Маґни піднялася, щоб виголосити свою інавгураційну промову в Палаті лордів, переповнена аудиторія замовкла. Вона підвела погляд на галерею почесних гостей, аби побачити, як Гаррі, Себастьян, Саманта і Ґрейс посміхаються їй, але там не було Джессіки. Емма гадала, де вона. Звернула свою увагу на опозиційну передню лаву, де сидів тіньовий лідер палати, схрестивши руки. Він підморгнув новачці.

– Мілорди, – почала жінка, і голос її затремтів. – Ви, мабуть, здивовані, побачивши, як цей нещодавно спечений урядовець стоїть

за трибуною, звертаючись до вас. Але можу вас запевнити, що ніхто не був здивований цим більше за мене.

По обидва боки палати прошелестів сміх, який допоміг Еммі розслабитися.

– Лорд Гарві з Глостера сидів на цих лавах близько п'ятдесяти років тому, а лорд Беррінгтон із Бристольських доків сидить зараз по інший бік палати як лідер опозиції. Ви бачите перед собою їхню онуку та сестру. Прем'єр-міністерка надала мені можливість продовжувати роботу в службі охорони здоров'я, але цього разу не як член правління великої лікарні, її заступник або навіть голова, а як один із заступників міністра. І я хочу, щоб члени цієї палати не сумнівались у тому, що я маю намір виконувати свої обов'язки з такою ж старанністю та ретельністю, як і на кожній своїй посаді – і державній, і приватній. Національна служба охорони здоров'я, мілорди, опинилася на роздоріжжі, хоча я достеменно знаю, в якому напрямку хочу її вести. В мені ви знайдете відданого товариша хірурга, лікаря, медичної сестри і, що найголовніше, пацієнта. Оглядаючи цю палату, я бачу одного-двох із вас, хто, можливо, і потребує послуг Національної служби здоров'я у недалекому майбутньому.

Емма вважала рядок, який додав її брат, дещо ризикованим, але Джайлз запевнив, що лорди, на відміну від королеви Вікторії, приймуть це зважено. Він мав рацію. Вони засміялися у відповідь, коли вона посміхнулася з кафедри лідеру опозиції.

– Із цією метою, мілорди, я продовжуватиму боротися з упертою бюрократією, страхом перед інноваціями, переоціненими спеціальними радниками, котрі ніколи не брали до рук скальпеля і не спорожняли лікарняне судно.

Палата схвально заревла.

– Але настільки ж важливо, – правила далі Емма, стишуючи голос, – і я ніколи не забуду мудрі слова свого дідуся, лорда Гарві, коли я, будучи маленькою дівчинкою, мала сміливість запитати його:

«Який сенс у Палаті лордів?» – «Служити, – відповів він, – і тримати в шорах цих хапуг із Палати громад».

Ця заява викликала овації з обох боків палати.

– Тож дозвольте запевнити ваші світлості, – підсумувала Емма, – що це завжди буде моєю мантрою, коли прийматиму рішення від імені уряду, в якому працюю. І, нарешті, я можу подякувати палаті за доброту й поблажливість до жінки, котра не до кінця усвідомлює, що вона не гідна стояти в одному ряді зі своїм дідом і братом.

Емма сіла в супроводі тривалих оплесків і розмахування документами, а ті члени, які дивувались, чому цю жінку вирвали з невідомості, вже не сумнівалися в тому, що Марґарет Тетчер прийняла правильне рішення. Як тільки лорди вгамувалися, лорд Беррінгтон підвівся зі свого місця на передній лаві опозиції та доброзичливо поглянув на сестру, перш ніж розпочати свою заздалегідь підготовлену промову. Емма міркувала, коли й вона зможе це зробити, якщо взагалі коли-небудь зможе.

– Мілорди, якщо сьогодні я виявляю братську гордість, то можу лише сподіватися, що палата буде поблажливою. Коли ми з пані державним секретарем чубилися у дитинстві, я завжди перемагав, але це було лише тому, що я був більшим і дужчим. Однак наша матуся завжди казала, що як тільки ми обоє подорослішаємо, я дізнаюся, що виграв битву, але не війну.

В опозиції засміялася, поки ті, хто сидів на урядових лавах, волали:

– Слухайте, почуйте!

– Але дозвольте мені попередити мою шляхетну родичку, – продовжував Джайлз, і його голос уперше прозвучав серйозно, – що момент її тріумфу може виявитися нетривким, адже коли настане час уряду репрезентувати новий законопроект про охорону здоров'я, їй не варто сподіватися, що вона отримає таку ж поблажливість із цього боку палати. Ми будемо уважно вивчати цей законопроект рядок за рядком, пункт за пунктом, і немає потреби нагадувати шановній баронесі, що саме Лейбористська партія під орудою

Клемента Еттлі створила Національну службу охорони здоров'я, а не ця зграйка торі, які тимчасово сидять на урядових лавах.

Опозиція підбадьорила свого лідера оплесками.

– Тож буду радий привітати мою шляхетну родичку з чудовою інавгураційною промовою, але раджу їй смакувати цю мить, бо коли вона наступного разу повернеться на трибуну, цей бік палати сидітиме в очікуванні її звіту, і дозвольте мені запевнити шляхетну баронесу, що вона більше не зможе покладатися на хоч якусь братську допомогу. І тоді їй доведеться виграти і битву, і війну.

Опозиційні лави виглядали так, ніби не могли дочекатися цього протистояння.

Емма посміхнулася й гадала, скільки людей у палаті здивувалися б, якби дізналися, яку кількість її промови підготував саме цей шляхетний лорд, котрий зараз вказував на неї. Він навіть слухав її репетицію на кухні на Сміт-сквер минулої ночі. Емма лише хотіла б, щоб їхня мати сиділа на гостьовій галереї і спостерігала, як вони знову сваряться.

* * *

Пан Саткліфф, директор школи Ґренджмут, був вельми вдячний, коли леді Беррінгтон привезла Фредді назад до Шотландії, і як тільки хлопчик неохоче повернувся до свого класу, поцікавився, чи не може він перебалакати з нею. Карін легко погодилася, позаяк пообіцяла Джайлзу, що спробує з'ясувати причину, чому Фредді накивав зі школи п'ятами.

Після того як вони влаштувались у його кабінеті, директор не став гаяти часу і торкнувся теми, що стосувалася їх обох.

– Добре, що ваш чоловік не приїхав із вами, леді Беррінгтон, – почав він, – бо це дозволить мені бути більш відвертим щодо Фредді. Боюся, що хлопчик ніколи насправді не почувався тут добре з того дня, коли прибув сюди, і боюся, що в цьому винна його мати.

– Якщо ви маєте на увазі леді Вірджинію, – зауважила Карін, – я впевнена: ви знаєте, що вона не його мати.

– Я скоріше припустив би таке, – сказав директор, – бо це пояснювало б, чому вона жодного разу не відвідала Фредді, поки він тут був.

– І вона ніколи цього не зробить, – додала Карін, – адже це не відповідає її меті.

– І хоча лорд Фенвік робить усе, що в його силах, аби допомогти, – правив далі пан Саткліфф, – він не батько хлопчика, і боюся, що ситуація погіршилася, коли Фредді вперше зустрів вашого чоловіка.

– Але я вважала, що їхнє знайомство пішло на краще хлопчику.

– Фредді також так вважає. Кілька днів він ні про що інше й не згадував. Насправді, повернувшись до початку семестру, він був уже зовсім іншою дитиною. Його більше не переслідували хлопці, котрі постійно дражнили його через його матір, бо тепер він був натхненний тим, хто, як йому хотілося, міг бути його батьком. З того дня він став переглядати газети у пошуках будь-якої згадки про лорда Беррінгтона. Відколи зателефонував ваш чоловік, аби повідомити, що Фредді з ним у Лондоні, я не здивувався.

– А чи знаєте ви, що Джайлз писав Фредді, бажаючи йому всілякої удачі у матчі з крикету «Замок» проти «Селища», і попросив його повідомити про результат, але відповіді не отримав.

– Цього листа він весь час носить із собою, – поінформував директор, – але, на жаль, він схибив, і його команда програла, і це пояснює, чому він так і не відповів.

– Дуже сумно, – зітхнула Карін. – Але можу вас запевнити, що Джайлз хибив набагато частіше, ніж набирав бали на полі та поза ним.

– Але хлопець цього не міг знати, а його єдиним досвідом спілкування з родичами була леді Вірджинія. А тепер погляньте, до чого дійшло.

– Якщо я можу чимось допомогти, скажіть що...

– Є таке, леді Беррінгтон, – директор зробив паузу. – Я знаю, що ви час від часу приїжджаєте до Шотландії і могли б подумати про те, щоб узяти Фредді на вихідні?

– Чому ж лише на вихідні? Якщо Арчі Фенвік погодиться, Фредді також може приєднатися до нас у Малджелрі під час літніх вакацій.

– Маю визнати, що це була ідея лорда Фенвіка. Він розповів мені про випадкову зустріч Фредді з вашим чоловіком.

– Цікаво, чи це було випадково?

Директор не відповів і просто додав:

– Як гадаєте, лорд Беррінгтон відреагує на мою пропозицію?

– Відкрию вам маленький секрет, – сказала Карін. – Він уже відміряв двадцять два ярди, на яких можна облаштувати поле для крикету.

– Тоді можете сказати своєму чоловікові, що Фредді, мабуть, буде наймолодшим учасником, який будь-коли грав у шкільній одинадцятці.

– Джайлз буде в захваті. Але чи можу я висловити одне невеличке прохання, пане директор?

– Певна річ, леді Беррінгтон.

– Чи можна мені сказати Фредді, що саме ми вирішили, іще до мого повернення до Лондона?

10

Коли Джеймс Келлеген виступив із заключною промовою як лідер Лейбористської партії на щорічній конференції у Блекпулі, Джайлз второпав, що якщо підтримає не того кандидата, котрий змінить керівника партії, його політичній кар'єрі настане гаплик.

Коли чотири колишніх урядових міністри виявили свої амбіції, він не сумнівався, що є лише двоє серйозних кандидатів. У правому куті стояв Денніс Гілі, який працював міністром фінансів у кабінетах

Келлеґена та Гарольда Вілсона і, як і Джайлз, отримав нагороду у Другій світовій війні. У лівому куті перебував Майкл Фут, мабуть, найкращий оратор Палати громад після Вінстона Черчилля. Попри те, що його міністерська кар'єра не зрівнялася з кар'єрою Гілі, він мав підтримку більшості впливових профспілок, які отримали в парламенті дев'яносто одного представника.

Джайлз намагався відкинути думку, що якби він вирішив узяти участь у довиборах від Бристольських доків десятьма роками раніше, а не прийняв пропозицію Гарольда Вілсона зайняти місце у верхній палаті, то зараз міг би бути серйозним претендентом на лідерство в партії. Однак довелося визнати, що час у політиці вирішує все і що є щонайменше десяток його ровесників, котрі також могли вигадати реальний сценарій, як стати лідером партії, і незабаром після цього опинитися у будинку номер десять на Давнінг-стріт.

Однак Джайлз вважав, що існує лише один кандидат, який мав шанси перемогти пані Тетчер на наступних загальних виборах, і він міг лише сподіватися, що більшість його колег у нижній палаті також це розуміють. Пропрацювавши в уряді й опозиції понад тридцять років, Джайлз знав, що політику можна змінити, лише сидячи в урядових лавах, а не гаючи без сенсу роки в опозиції, інколи здобуваючи лише випадкову непередбачувану перемогу.

Рішення щодо того, хто має очолити партію, ухвалюватимуть двісті шістдесят дев'ять лейбористів, котрі сиділи в Палаті громад. Нікому іншому голосувати не дозволять. Тож як тільки Келлеґен оголосив, що йде зі своєї посади, Джайлз рідко покидав коридори влади щовечора, аж доки там не вимикали світло. Він проводив незліченні години, блукаючи коридорами упродовж дня, вихваляючи чесноти свого кандидата, проводячи вечори в барі Енні, купуючи пінти пива й намагаючись переконати тих колег у нижній палаті, які вагалися, щоб консерватори молилися, що оберуть Майкла Фута, а не Денніса Гілі.

Молитви торі отримали відгук, коли при другому голосуванні Фут здолав Гілі ста тридцятьма дев'ятьма голосами проти ста двадцяти дев'яти. Деякі колеги Джайлза з Громадського комітету відверто визнали, що вони дуже раді пересидіти певний час в опозиції, поки новий лідер не стане поділяти їхню ліву ідеологію.

* * *

Наступного дня Емма повідомила Джайлзу за сніданком, що коли Марґарет Тетчер почула цю новину, вона відкоркувала пляшку шампанського й проголосила тост за сто тридцятьох дев'яток лейбористів, які гарантували, що вона залишиться в будинку номер десять на Давнінг-стріт протягом найближчого майбутнього.

Давня традиція обох партій полягає в тому, що при виборі нового лідера кожен, хто сидить на передній лаві, спершу подає пропозицію про відставку, а потім чекає запрошення приєднатися до нової команди. Після того як Джайлз написав заяву про звільнення, він не втрачав даремно часу в очікуванні, тінню якого міністра йому запропонують стати, позаяк знав, що його телефон уже ніколи не задзеленчить. Наступного понеділка він отримав коротку записку від нового лідера, написану від руки, в якій той дякував йому за довготривалу роботу в партії.

Наступного дня Джайлз виїхав із кабінету лідера опозиції у Палаті лордів на першому поверсі, щоб звільнити місце своєму новопризначеному наступнику. Наразі ж сидів сам-один у ще меншій кімнатці без вікон десь у півниці, намагаючись змиритися з тим, що його кар'єра на передовій закінчилася, й усе, чого він міг очікувати, – це роки забуття на задніх лавах. За вечерею того вечора він нагадав Карін, що його долю вирішили лише десять голосів.

– П'ять, якщо точніше, – зауважила вона.

Себастьян Кліфтон

1981

11

– Мені шкода.

– Це все, що ти можеш сказати? – обурилася Джессіка, люто глянувши на нього.

Себастьян поклав руку на плече доньки:

– Обіцяю, що повернуся вчасно, аби відвести тебе і твою матір на святкову вечерю.

– Пригадую, коли ти востаннє таке обіцяв, то замість цього полетів в іншу країну. Але принаймні тоді це було задля того, щоб підтримати невинну людину, а не шахрая.

– Десмонда Меллора можна навідувати лише в суботу з другої до третьої години дня, тож у мене не було великого вибору.

– Ти міг би його послати.

– Обіцяю, що повернуся до п'ятої. Ну, не пізніше шостої. А позаяк у тебе день народження, можеш обрати ресторан.

– А тим часом доведеться няньчити Джейка, а коли повернеться мама, пояснити їй, куди ти подівся. Я можу вигадати й кращі способи, як провести свій день народження.

– Я тобі все відшкодую, – запевнив Себастьян. – Обіцяю.

– Тільки не забувай, татку, що він шахрай.

* * *

Коли Себастьян пробирався крізь затори того пізнього ранку, намагаючись виїхати з Лондона, він навіть подумати не міг,

наскільки його донька мала рацію. Чудово розуміючи, що це могла бути цілком марна подорож, він узагалі не бажав мати нічого спільного із цим чоловіком.

Краще було взяти Джессіку пообідати у «Понте Вечьо», щоб відсвяткувати її шістнадцятий день народження, ніж їхати до в'язниці в Кенті, аби відвідати людину, яку він зневажав. Але Себастьян знав: якщо не дізнається, чому Десмонд Меллор хоче настільки терміново його бачити, він збожеволіє від цікавості. Безперечним було лише одне: Джессіка вимагатиме детального звіту, чому цей клятий чоловік прагнув зустрічі з ним.

Зважаючи на дорожні вказівники, до Форд-оупен лишилося їхати близько десяти миль. Ніде не згадували слово «в'язниця», бо це б образило місцевих жителів. Біля шлагбаума з маленької будки вийшов черговий офіцер і запитав у Себастьяна ім'я. Відтак поставив галочку навпроти прізвища «Кліфтон» у планшеті, підняв шлагбаум, і його скерували в бік ділянки безплідної землі, яка по суботах виконувала роль автостоянки.

Припаркувавши машину, Себ зайшов у приймальне відділення, де вже інший офіцер запитав його ім'я. Але цього разу його попросили показати ще й якийсь документ. Відвідувач простягнув своє водійське посвідчення – ще одна галочка в іншому планшеті, – а тоді йому наказали покласти в шафку всі свої цінні речі, зокрема, й гаманець, годинник, обручку та трохи готівки. Черговий твердо нагадав, що за жодних обставин не можна брати на зустріч з ув'язненим гроші. Він вказав на прикріплене до стіни повідомлення, яке застерігало відвідувачів, що передавання грошей будь-кому у в'язниці може закінчитися шестимісячним терміном за ґратами.

– Даруйте за запитання, сер, – сказав офіцер, – ви вперше відвідуєте в'язницю?

– Ні, не вперше, – заперечив Себастьян.

– Тоді ви, мабуть, знаєте про купони, якщо ваш приятель захоче горнятко чаю або канапки.

«Він мені не приятель», – хотів сказати Себастьян, передаючи банкноту в один фунт для обміну на десять купонів.

– Ми повернемо різницю, коли ви повернетесь.

Себ подякував, замкнув дверцята шафки й поклав до кишені ключ разом із купонами. Коли ж увійшов до зали очікувань, інший офіцер вручив йому невеликий жетон із викарбуваним на ньому номером вісімнадцять.

– Зачекайте, поки не оголосять ваш номер, – пояснив офіцер.

Себастьян сидів на пластиковому ослінчику в кімнаті, заповненій людьми, котрі виглядали так, ніби це лише частина їхнього повсякденного життя. Він озирався навколо, щоб поглянути на дружин, подруг, батьків і навіть маленьких дітей, які бавилися у куточку, й у всіх не було нічого спільного, окрім того, що їхнього родича, товариша чи коханого замкнули у буцегарні. Себ підозрював, що він єдиний, хто відвідує людину, яка йому зовсім не до вподоби.

– Номери від одного до п'яти! – пролунав голос із динаміка.

Кілька відвідувачів схопилися й поквапилися з кімнати, явно не бажаючи гаяти жодної хвилини відведеної їм години. Один із них залишив примірник «Дейлі мейл», і Себ погортав часопис, аби хоч якось скрасити час. Нескінченні світлини принца Чарльза та леді Діани Спенсер, які базікали на садовій вечірці у Норфолку; Діана виглядала надзвичайно щасливою, тоді як принц виглядав так, ніби відкривав електростанцію.

– Номери від шести до десяти! – прогрімів динамік, й інша зграйка відвідувачів швидко подалася на вихід.

Себ перегорнув сторінку. Марґарет Тетчер обіцяла закон для боротьби з дикими котами. Майкл Фут охарактеризував ці заходи як драконівські й проголосив свою політику роботою для своїх, а не для чужих.

– Номери з одинадцяти до п'ятнадцяти.

Себастьян поглянув на годинник на стіні: чотирнадцята дванадцять. За такої швидкості йому може пощастити поспілкуватися з Меллором не довше сорока хвилин, хоча він й підозрював, що бранець добре підготується і не буде надаремно гаяти час. Відвідувач підійшов до задньої стіни приміщення, щоб побачити стару фотографію, на якій Мухаммед Алі вказував пальцем на репортера зі словами: «Його п'ястук не може втрапити у те, чого не бачать його очі». Себ зацікавився, хто ж вигадав такі блискучі рядки. Може, й сам колишній чемпіон?

– Номери із шістнадцятого по двадцятий!

Себ повільно підвівся й приєднався до гурту з десятка відвідувачів, які попрямували за офіцером до надр в'язниці. Перед тим як дозволити зайти до зали для відвідин, їх зупинили й обшукали.

Себастьян опинився у великому квадратному приміщенні з десятками маленьких столиків, кожен з яких був оточений чотирма кріслами – одним червоним і трьома синіми. Він окинув поглядом кімнату, але не помітив Меллора, доки той не підняв руку. Меллор так погладшав, що Себастьян заледве його впізнав. Іще до того як Себ сів, Меллор махнув рукою в бік кафетерію в іншому кінці кімнати й попросив:

– Чи не могли б ви принести мені горнятко чаю та батончик «КітКат»?

Себ став у невелику чергу біля стійки, де обміняв більшість своїх купонів на два горнятка чаю та два «КітКати». Повернувшись до столика, він поставив одне горнятко та поклав обидва батончики перед своїм давнім супротивником.

– Отже, чому ви хотіли зі мною зустрітися? – поцікавився Себастьян без будь-яких світських балачок.

– Це довга історія, але не думаю, що вона вас здивує.

Меллор зробив ковток чаю і розгорнув обгортку «КітКата»:

– Після того як поліція з'ясувала, що ми зі Слоуном відповідальні за арешт вашого приятеля Хакіма Бішари, Слоун виступив на боці

Корони й усе спихнув на мене. Мене засудили до двох років за ґратами за перекручення судочинства, тоді як його звільнили від покарання. Ніби було недостатньо того, що я опинився в буцегарні, йому ще й вдалося взяти під свій контроль «Меллор тревел». Та ще й стверджувати, що він єдиний, хто може врятувати компанію, поки її голова перебуватиме у в'язниці, й акціонери на це купилися.

– Але як мажоритарний акціонер ви все одно мали б зберегти загальний контроль?

– Не в акціонерній компанії, як ви вже могли дізнатися, коли Бішара потрапив під підозру. Вони навіть не надсилають мені протоколів засідань ради директорів. Але Слоун не усвідомлює, що у мене є дехто всередині, хто добре інформує мене про стан справ.

– Джим Ноулс?

– Ні. Цей мерзотник мене зрадив, як тільки мене заарештували, і навіть запропонував обрати Слоуна керівником фірми. За це Ноулс став його заступником із підвищеною зарплатнею.

– Маленька затишна домовленість, – кивнув Себастьян. – Але ж ви, мабуть, звернулися до юристів.

– Звернувся. Але вони були достатньо обережні, щоб не порушити закон, тому я небагато міг із цим вдіяти. Але ви можете.

Себ відпив чаю, поки Меллор розгортав другий «КітКат»:

– Що ви маєте на увазі?

– Як ви й сказали, пане Кліфтон, я і досі мажоритарний акціонер «Меллор тревел», але підозрюю, що до мого виходу на волю ці акції не будуть вартими паперу, на якому вони надруковані. Але якби я продав їх вам за один фунт...

– У чому зиск?

– Немає зиску, хоча й у нас були свої розбіжності в минулому. Моєю єдиною метою є помста: я хочу викинути Едрієна Слоуна та Джима Ноулса з правління та з компанії, щоб вони отримали належне, і не можу вигадати нікого, хто виконав би цю роботу краще за вас.

– А що ви сподіваєтесь отримати навзаєм?

Себастьян зробив паузу і, споглядаючи Меллору просто в вічі, додав:

– Коли ви вдихнете повітря свободи?

Пролунала сирена, попереджаючи, що їм лишилося усього десять хвилин.

– Це може статися нескоро, – зітхнув Меллор, переламуючи навіл шоколадний батончик. – Зараз мені мають пред'явити нове звинувачення, про яке ви навіть не підозрюєте.

Себастьян вирішив не тиснути на нього. Час минав, й у нього лишалося іще кілька запитань, які вимагали відповідей, перш ніж він міг би розглянути пропозицію Меллора.

– Але, зрештою, ви ж виберетеся.

– І коли я це зроблю, то буду очікувати, що мій п'ятдесят один відсоток акцій «Меллор тревел» мені повернуть у повному обсязі, також за один фунт.

– Тоді навіщо це «Фартинґсу»?

– Ви самі зможете призначити голову правління й керувати компанією. «Фартинґс» також зможе отримувати винагороду за обслуговування, одержуючи при цьому двадцять відсотків річного прибутку «Меллор тревел», що, на мою думку, більш ніж справедливо, і ви погодитеся з цим. Ви також отримаєте додаткове задоволення, коли вдруге приберете Едрієна Слоуна з посади. Все, що я проситиму за це, – отримувати копію протоколу кожного засідання правління й зустрічатися з вами раз на квартал.

Сирена пролунала вдруге. П'ять хвилин.

– Я маю подумати, а коли вирішу, зателефоную вам.

– Ви не зможете мені зателефонувати, пане Кліфтон. В'язні не мають права приймати вхідні дзвінки. Я зателефоную вам у банк наступної п'ятниці о десятій ранку, що дасть вам більш ніж достатньо часу, аби прийняти рішення.

Сирена пролунала втретє.

* * *

Джессіка зиркнула на годинник, коли Себастьян зайшов у передпокій і повісив плащ на вішак.

– Ти таки зумів встигнути вчасно, – промовила вона й неохоче поцілувала батька в щоку.

Себастьян посміхнувся:

– Тож де ти хочеш повечеряти, юна леді?

– У барі Гаррі.

– У Лондоні чи Венеції? – запитав він, коли вони заходили до вітальні.

– Цього разу в Лондоні.

– Не думаю, що зможу отримати столик за такий короткий термін.

– Я вже забронювала.

– Звісно, хто б сумнівався. Є іще щось, про що я мав би знати? – поцікавився Себ, наливаючи собі нерозбавленого віскі.

– Це не те, що ти маєш знати, – шпетила Джессіка, – це те, що ти забув.

– Ні в якому разі.

Немов фокусник, Себастьян витягнув подарунок із внутрішньої кишені піджака.

– Це те, що я думаю? – запитала Джессіка й уперше посміхнулася.

– Звісно, це те, про що ти натякала упродовж останніх кількох тижнів.

Джессіка обійняла батька.

– Дякую, татку, – сказала вона, зриваючи обгортковий папір і відкриваючи маленьке тонке пуделко.

– Мені пробачили? – поцікавився Себастьян, коли Джессіка застібала годинник «Варгол свотч» на своєму зап'ястку.

– Тільки якщо ти не забув про подарунок для мами.

– Але ж сьогодні не її день народження, – заперечив Себастьян. – Залишилося іще майже два місяці.

– Я це знаю, тату, але завтра у вас річниця шлюбу, – це на той випадок, якщо ти забув.

– Рятуйте! Я й справді забув.

– Але, на щастя, не забула я, – Джессіка вказало на красиво загорнуте пуделко з прикріпленою карткою на столі.

– І що всередині?

– Пара взуття від «Рейна», яке мама запримітила на Кінгс-роуд минулого тижня, але вважала, що воно надто дороге. Усе, що тобі лишилося зробити, це підписати картку.

Вони почули, як відчиняються вхідні двері, і Себастьян хутко написав на картці: «Це був незабутній рік. Кохаю, Себ».

– Як ти змогла за нього заплатити? – прошепотів він, кладучи авторучку назад до кишені.

– Твоєю кредитною карткою, певна річ.

– Боже, допоможи твоєму чоловікові! – промовив Себастьян, коли до кімнати зайшла Саманта.

– Поглянь, що татко подарував мені на день народження! – похизувалася Джессіка, демонструючи свою руку.

– Який чудовий дарунок, – похвалила Саманта, милуючись годинником із зображенням «Супу Кемпбелла»^[9] на циферблаті.

– Я щось і для тебе маю, кохана, – мовив Себастьян, беручи пуделко зі столу і сподіваючись, що чорнило вже висохло. – З ювілеєм! – додав він, перш ніж підхопити дружину на руки.

Саманта поглянула через плече чоловіка й підморгнула доньці.

* * *

Арнольд Гардкасл приєднався до Хакіма та Себастьяна в кабінеті голови правління уже втретє за цей тиждень.

– У вас було достатньо часу, щоб розглянути пропозицію Меллора? – поцікавився Хакім, коли юридичний радник банку сів навпроти них.

– Безперечно, – підтвердив Арнольд, – і, без сумніву, це справедлива пропозиція, але маю запитати, чому Меллор вибрав для передачі компанії вас серед усіх інших людей?

– Бо він ненавидить Едрієна Слоуна навіть більше, ніж нас? – запропонував версію Себ. – І не забувайте, що Слоун відповідальний за те, що йому не вдалося захопити наш банк.

– У Сіті є й інші банки, – зауважив Арнольд.

– Але ніхто не знає, як він працює, так само добре, як Слоун, – відповів Хакім. – Ви спілкувалися з адвокатами Меллора, щоб з'ясувати, чи вважають вони цю угоду реальною?

– Цілком реальною, – підтвердив Арнольд. – Хоча і їхній старший партнер зізнався, що був здивований так само, як і ми. Гадаю, що він найкраще це підсумував, коли припустив, що це може бути справа рук диявола, з яким ви знаєтесь.

– А коли Меллора випустять? – поцікавився Себастьян.

– Ще нескоро, – сказав Арнольд, – адже йому висувають додаткові звинувачення.

– Нові звинувачення? – здивувався Хакім.

– Операції з фальшивими грошми. А також шахрайство.

– Не можу повірити, що Меллор вчинив би щось таке дурне, особливо коли він уже був під вартою.

– Якщо ви замкнені в тюремній камері цілими днями, – зауважив Арнольд, – підозрюю, що ваш розум може затьмаритися, особливо якщо у вас на гадці лише думка про те, як порахуватися з тими, хто відповідальний за ваше перебування за ґратами.

– Маю визнати слушність цього зауваження, – погодився Хакім, – бо якби ви двоє не наглядали за мною, коли я перебував у в'язниці, лише Бог знає, до чого я міг би там додуматися.

– Я все ще не впевнений щодо цієї угоди, – зізнався Себастьян. – Все якось занадто просто. Не забувайте, що якби Меллор проковтнув цвях, то витягнув би коркотяг.

– Тоді, можливо, нам варто відмовитися від цієї угоди, – запропонував Арнольд.

– І дозволити Слоуну продовжувати зловживати своїм становищем, водночас багатіючи щохвилини? – нагадав їм Себастьян.

– Слушний аргумент, – зауважив Хакім. – І хоча я ніколи не вважав себе мстивим чоловіком, мені було б приємно бачити, як Слоун нарешті зазнає краху. Але, можливо, ми із Себом сприймаємо це занадто особисто і маємо просто поглянути на цю угоду по суті. Яка ваша думка, Арнольде?

– Немає сумнівів, що за звичних обставин це було б вигідною угодою для банку, але після вашого минулого досвіду контактів із Меллором, можливо, було б розумно, якби я повідомив Комітет із етики Банку Англії, що ми розглядаємо можливість укласти ділову операцію з кимось, хто перебуває у в'язниці. Якщо вони не заперечуватимуть, то чом би нам і не погодитися?

– Це, безумовно, найкраще рішення, – визнав Хакім. – Чому б вам не зробити цього, Арнольде, і не повідомити мені про результат?

– І мені не треба вам нагадувати, – додав Себастьян, – що Меллор телефонуватиме мені о десятій ранку в п'ятницю.

– Треба переконатися, що він телефонуватиме не за наш кошт, – зауважив Хакім.

* * *

Вони вдвох сиділи відокремлено в кінці бару, щоб бути певними, що їх ніхто не чує.

– Коли замислюся, – сказав Ноулс, – то дивуюся, як ви стали директором туристичної компанії. Зрештою, я ніколи не чув, щоб ви десь відпочивали.

– Мені байдужі іноземці, – пояснив Слоун. – Їм не можна вірити. Бармен наповнив склянку джином.

– Але у будь-якому разі я не прагну плавати і лежати на пляжі засмагаючи – це не мій тип розваг. Вважаю за краще залишатися

в Англії та насолоджуватися кількома днями полювання або самостійно вештатися пагорбами. І майте на увазі, не думаю, що буду займатися туристичним бізнесом довго.

– Є щось, про що я мав би знати?

– У мене була одна-дві пропозиції щодо «Меллор тревел», які дозволили б нам обом вийти на пенсію.

– Але Меллору все ще належить п'ятдесят один відсоток компанії, тому він у кінцевому підсумку стане й головним бенефіціаром.

– Я не планував продавати компанію, – заперечив Слоун, – лише її активи. Позбуватися активів – це нова гра в Сіті, і до того часу, як Меллор допетрає, що ми задумали, у нього взагалі не залишиться компанії, лише її оболонка.

– А коли він вийде з в'язниці...

– Мене вже там давно не буде, я житиму в місці, де немає договору про екстрадицію з Великою Британією.

– А як щодо мене? Я ж залишуся в банку.

– Ні-ні! До того часу ви вийдете зі складу ради директорів на знак протесту. Але не раніше, ніж на ваш рахунок у швейцарському банку впаде велика сума грошей.

– Скільки часу вам знадобиться, щоб закрити угоду?

– Я не поспішаю. Наш заочний керівник в осяжному майбутньому нікуди не подінеться, а до цього часу наш пенсійний план вже буде реалізовано.

– Ширяться чутки, що «Томас Кук і Ко» зацікавлені купити нашу компанію.

– Цього не станеться, поки я голова правління, – запевнив Слоун.

* * *

– На першій лінії пан Меллор, – повідомила Рейчел, усвідомлюючи, що вона перериває ранкову зустріч Себастьяна з директором валютного департаменту банку.

Себ зиркнув на годинник. Десята нуль-нуль.

– Ви не проти, якщо я відповім? – промовив він, беручи слухавку.

– Не заперечую, – відгукнувся Віктор Кауфман, добре знаючи, хто зараз на іншому кінці дроту.

– З'єднайте із ним, Рейчел. Доброго ранку, пане Меллор, це Себастьян Кліфтон.

– Ви вже вирішили, пане Кліфтон?

– Атож, вирішив і можу вас запевнити, що «Фартинґс» дуже серйозно поставився до вашої пропозиції. Однак після довгих роздумів рада директорів вирішила, що це не той тип бізнесу, яким бажає займатися банк, і тому...

Лінія стихла.

12

Десмонд Меллор годинами лежав на тонкому матраці з кінського волосу, поклавши голову на тверду, як камінь, подушку. Він утупився в стелю, намагаючись збагнути, що йому робити зараз, коли Кліфтон відхилив його пропозицію. Думка про те, що Едріен Слоун його одурих, водночас знищивши його компанію, робила в'язня параноїком.

Раптом двері камери відчинилися, і черговий офіцер гукнув, хоча й перебував лише за кілька метрів:

– Прогулянка!

Щодня по обіді бранців випускали з камер на годину і дозволяли їм гуляти на подвір'ї, тренуватися й теревенити зі своїми товаришами по нещастю, щоб ті могли обміркувати свій наступний злочин до того, як їх звільнять.

Меллор зазвичай шукав компанії тих, хто сидів уперше і не мав наміру повертатися до злочинного життя. Його потішило, що він буквально наткнувся на прогулянці на свого першого випускника Ітона (марихуана) і випускника Кембриджа (шахрайство). Але не

сьогодні. Він уже вирішив, з ким йому потрібно перебалакати приватно.

Меллор обійшов подвір'я двічі, перш ніж помітив Неша, який ступав самотньо за кілька кроків попереду. Не так багато в'язнів хотіли провести цілу годину в компанії найманого вбивці, котрий, здавалося, провів у в'язниці все своє життя, і його не хвилювало, якщо проведе кілька днів у карцері за напад на одного з бранців, який його роздратував. Останньою його жертвою став кухар, котрий не насипав Нешу додаткової порції смаженої картоплі й отримав за це обпечену руку.

Меллор ще раз повторив про себе добре підготовлений текст, перш ніж нарешті наздогнати Неша, хоча просте привітання «Відвали!» мало не змусило його знову замислитися. Якби Меллор не був у відчаї, він швидко пішов би собі далі.

– Мені потрібна порада.

– То знайди собі адвоката.

– Адвокат не порадить у моїй справі, – сказав Меллор.

Неш уважніше поглянув на нього:

– Краще, щоб це не був якийсь підступ, бо якщо ти якийсь бісів сексот, то проведеш решту терміну у тюремній лікарні. Я чітко дав зрозуміти?

– Цілком, – підтвердив Меллор, раптом второпавши значення словосполучення «жорсткий чоловік», але вже було запізно відступати.

– Гіпотетично... – почав Меллор.

– Що це за лайно?

– Скільки платять найманим убивцям?

– Якщо ти поліційна шмата, – сказав Неш, – порішу тебе задурно.

– Я бізнесмен, – випалив Меллор.

Хоча його серце все ще калатало, як шалене, він уже не відчував страху.

– І мені потрібні послуги професіонала.

Неш обернувся до нього:

– Залежить від того, якої саме послуги ти шукаєш. Як і в будь-якому добре керованому бізнесі, наші ціни гнучкі та конкурентоспроможні, – додав він із тонкою посмішкою і показав три зуби. – Якщо треба просто когось налякати – зламана рука, зламана нога – це коштуватиме вам тисячу. Кілька тисяч – якщо він має зв'язки, і ще набагато більше – якщо має охоронців.

– У нього немає ніяких вартих уваги зв'язків і захисту також.

– Це полегшує ситуацію. То що тобі треба?

– Я хочу, щоб декому скрутили в'язи, – тихо промовив Меллор. Неш уперше виглядав зацікавленим. – Але ніхто не повинен вистежити мене як замовника.

– За кого ти мене маєш, клятий аматоре?

– Якщо ви такий професіонал, – зауважив Меллор, беручи ініціативу до своїх рук, – то як опинилися тут? – «Завжди давай відсіч хуліганові», навчав його старий, і тепер він вирішив з'ясувати, наскільки гарною була ця порада.

– Гаразд, гаразд, – замирився Неш. – Але це буде недешево. Вертухаї ніколи не зводять із мене своїх сраних очей. Вони читають мої листи, перш ніж я їх отримаю, і слухають мої телефонні дзвінки, – пробурчав він, – хоча я знаю, як це обійти. Тож мій єдиний шанс – влаштувати щось під час візиту до в'язниці. Але навіть тоді камери стеження наглядають за мною, і тепер у них є ще й довбаний експерт із читання по губах, котрий стежить за кожним моїм словом.

– То кажете, що це неможливо?

– Ні. Просто дорого. І це станеться не завтра вранці.

– І яка ціна?

– Десять тисяч аванс, ще десять – у день похорону.

Меллор був здивований, як дешево коштувало життя людини, хоча йому було байдуже думати про наслідки, якщо йому не вдасться здійснити другий платіж.

– Відвали, – твердо промовив Неш, – інакше вертухаї щось запідозрять. Якщо ти зашнуруєш черевики перед тим, як покинути

подвір'я, я знатиму, що ти серйозно. Інакше не турбуй мене більше.

Меллор додав кроку й приєднався до кишенькового злодія, котрий міг зняти вашого годинника, а ви навіть не помітили б цього. Фокус за ґратами, а професія назовні. Джонні Пройдисвіт міг заробляти по сто тисяч на рік без оподаткування, і це рідко закінчувалося вироком довшим, ніж на шість місяців.

Пролунала сирена, щоб попередити в'язнів, що їм час повертатися до своїх камер. Меллор став на одне коліно і зав'язав шнурівки на черевіку.

* * *

Леді Вірджинія ніколи не мала приємності навідуватися до в'язниці суворого режиму в «Белмарші». Вона так відрізнялася від спокійнішої атмосфери Форд-оупен, де в суботу вдень вони пили чай та їли печиво. Але позаяк Меллору висунули інше, серйозніше звинувачення, його перевели зі «Саду Англії» у «Пекельне болото», де сиділи лише рецидивісти.

Особливо їй не подобалося, коли шукали наркотики в місцях, які б ніколи не спали їй на гадку, і чекати, поки відчинять або зачинять ворота, перш ніж дозволять їй просунутися іще на кілька ярдів. І галас був невпинний, ніби одночасно давали концерт із пів дюжини рок-гуртів. Коли ж її нарешті завели до великої кімнати з білими стінами та без вікон, вона підвела очі й побачила, як із кругового балкона над ними кілька офіцерів оглядали відвідувачів, тоді як камери стеження ніколи не припиняли свій рух. Але найгірше те, що їй доводилося отиратися навіть не серед робітничого класу, а серед кримінальних братчиків.

Однак можливість заробити трохи зайвої готівки, безумовно, допомогла полегшити приниження, хоча навіть це не змогло б зарадити в її останній проблемі.

Того ранку Вірджинія отримала ретельно сформульованого листа від старшого партнера Гудмена Дерріка. Той ввічливо, але рішуче просив повернути упродовж тридцяти днів близько двох мільйонів фунтів стерлінгів, отриманих за фальшивими вимогами, інакше йому не залишиться іншого виходу, як звернутися до суду від імені свого клієнта.

У Вірджинії не було навіть двох тисяч фунтів, не кажучи вже про два мільйони. Вона негайно ж зателефонувала своєму адвокату й попросила його домовитися про зустріч із сером Едвардом Мейкпісом – у сподіванні, що йому вдасться знайти якесь рішення. Аристократка не була оптимісткою. Можливо, настав час нарешті прийняти запрошення далекого кузена відвідати його ранчо в Аргентині. Він регулярно нагадував їй про свою пропозицію під час щорічного візиту до Коудрей-парку в супроводі табуна коней для гри поло та зграйки вродливих молодиків. І ті, й інші змінювалися з кожним його візитом. Лише одне могло бути гіршим, ніж провести кілька років на ранчо в Аргентині, – провести кілька років у такому місці, як це.

Вірджинія припаркувала свого «морріс-мінора» між «роллс-ройсом» та «остіном А40», перш ніж підійти до стійки реєстрації.

* * *

Меллор сидів сам-один у кімнаті для відвідин, коштовні хвилини танули, а Вірджинії все не було. Вона зроду не з'являлася вчасно, але оскільки інших відвідувачів у нього не було, то й не міг скаржитися.

Він озирнувся по кімнаті, зупинивши погляд на Неші, який сидів навпроти фарбованої білявки, котра наклала густий шар червоної помади на уста, була одягнена в білу блузку без бюстгальтера та чорну шкіряну міні-спідницю. Це було ознакою того, у якому відчаї був Меллор, задивившись на неї.

Він уважно спостерігав за ними, як і кілька офіцерів із балкона нагорі. Вони, здавалося, не розмовляли між собою, але потім здогадався, що лише тому, що їхні губи не ворухнуться, це не означає, що вони не спілкуються. Більшість людей могли б вирішити, що вони чоловік і дружина, та позаяк Неш був геєм, це могло бути лише бізнесом. І Меллор знав, чію справу вони обговорювали.

Він підвів погляд, коли Вірджинія з'явилася за його столиком, тримаючи в руках горнятко чаю та шоколадний батончик. Він згадав, що Себастьян Кліфтон купив йому два батончики.

– Є якісь новини про дату вашого суду? – запитала Вірджинія, займаючи місце навпроти в'язня.

– Я уклав угоду, – повідомив Меллор. – Погодився визнати свою провину за меншим звинуваченням в обмін на коротший термін – іще чотири роки, загалом шість. За гарної поведінки зможу вийти за три.

– Не так і довго, – промовила Вірджинія, намагаючись надати своїм словам оптимізму.

– Достатньо довго, щоб Слоун знекровив мою компанію. Коли я вийду, у мене не залишиться нічого, окрім вивіски над входними дверима.

– Чи можу я чимось допомогти?

– Можете, саме тому я і хотів зустрітися. Мені потрібно десь дістати десять тисяч фунтів – якнайшвидше. Заповіт моєї матері нарешті вступив у силу, і хоча вона залишила все мені, у неї була тільки одна річ, котра мала якусь цінність, – маєток у Селфорді. Місцевий агент із нерухомості встиг продати його за дванадцять тисяч, і я доручив їм виписати чек на ваше ім'я. Мені потрібно, щоб хтось забрав гроші якнайшвидше.

– Я поїду до Селфорда у вівторок, – пообіцяла Вірджинія, оскільки в понеділок вона мала одну важливішу зустріч. – І що ви хочете, щоб я зробила з грошми?

Меллор зачекав, поки його омине камера, перш ніж озватися знову:

– Мені потрібно, щоб ви передали десять тисяч готівкою одному комерційному партнерові. Решта залишиться вам.

– Як я його впізнаю?

– Її, – виправив Меллор. – Погляньте ліворуч від мене, і ви побачите білявку, яка розмовляє з хлопцем, схожим на боксера, котрий виступає у важкій вазі.

Вірджинія зиркнула праворуч і не могла пропустити двох персонажів, які виглядали так, ніби могли бути статистами у «Свіні»^[10].

– Бачите її?

Вірджинія ствердно кивнула.

– Ви зустрінетеся з нею в Музеї науки. Вона чекатиме біля Ракети Стівенсона на першому поверсі.

– Щойно я їх отримаю, зателефоную вам і повідомлю деталі.

Це мав бути перший візит Вірджинії до Музею науки.

13

– Дозвольте розпочати, леді Вірджиніє, з нагадування, що стосунки між адвокатом і його клієнтом є конфіденційними, тому все, що ви мені скажете стосовно цієї справи, не може й ніколи не вийде за межі цієї кімнати. Однак не менш важливо, – продовжив сер Едвард Мейкпіс, – наголосити, що якщо ви не повністю відверті зі мною, я не зможу дати вам найкращу пораду.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

ДЖЕФФРІ АРЧЕР

**В світі продано
більше
300 мільйонів книг
Джеффрі Арчера**

ЛЮДИНОЮ ВІН БУВ

ХРОНІКИ КЛІФТОНА

CF FOLIO

Примечания

1

Бодмін – місто у графстві Корнуолл (Англія).

[Повернутися](#)

2

Джон Мільтон. На свою сліпоту. Переклад Михайла Ореста.

[Повернутися](#)

3

Джон Констебл (1776–1837) – англійський художник-пейзажист.

[Повернутися](#)

4

Товариство «Фабіан» – заснована 1883 року організація англійських інтелектуалів, що мала на меті досягнути соціалізму за допомогою поступових мирних реформ, без революційної класової боротьби. Серед засновників товариства були письменник-фантаст Герберт Веллс і драматург Бернард Шоу. Товариство назвали на честь римського полководця Фабія Максима Кунктатора, відомого вичікувальною, повільною тактикою у боротьбі з Ганнібалом.

[Повернутися](#)

5

Картина британського художника ірландського походження Френсіса Бекона, створена 1953 р., на якій представлена спотворена версія картини 1650 р. Портрет папи Інокентія X іспанського живописця Дієго Веласкеса.

[Повернутися](#)

6

Вест Кантрі – область на південному заході Англії, що охоплює графства Корнуолл, Девон, Дорсет і Сомерсет, Вілтшир і Глостершир, а дехто долучає туди і Герефордшир.

[Повернутися](#)

7

Боудіка (бл. 30–61) – королева кельтського племені іценів, корінних жителів Британії, котра підняла постання проти загарбників римлян. Бристольською Боудікою поза очі називали Емму Кліфтон.

[Повернутися](#)

8

Вільям Гілберт Грейс (1848–1915) – найвідоміший і найвидатніший гравець у крикет за всю історію цього виду спорту.

[Повернутися](#)

9

Campbell Soup Company – американська компанія з переробки харчових продуктів і закусок, створена 1869 року. Бляшанка «Супу Кемпбелла» 1961-го потрапила на мистецький проєкт Енді Ворхола і стала символом поп-арту.

[Повернутися](#)

10

«Свіні» – британський телевізійний серіал 1974–1978 рр. про двох учасників «Летючого загону», філії столичної поліції, що спеціалізувався на боротьбі зі збройними грабунками та жорстокими злочинами в Лондоні.

[Повернутися](#)